

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 1.12.2011
COM(2011) 824 konč.

2011/0397 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o storitvah zemeljske oskrbe na letališčih Unije in razveljavitvi Direktive Sveta 96/67/ES

(besedilo velja za EGP)

{SEC(2011) 1439 konč.}

{SEC(2011) 1440 konč.}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

1.1. Splošno ozadje – Direktiva Sveta iz leta 1996

Storitve zemeljske oskrbe vključujejo vse z letalstvom povezane dejavnosti na letališčih, ki se izvajajo za posamezne letalske družbe in predstavljajo ključno dejavnost v letalski verigi. Storitve zemeljske oskrbe zajemajo naslednjih 11 vrst storitev:

- (1) upravljanje in nadzor na letališču;
- (2) oskrba potnikov;
- (3) sprejem in odprema prtljage;
- (4) sprejem in odprema tovora in pošte;
- (5) oskrba na ploščadi;
- (6) storitve oskrbe na zrakoplovu;
- (7) oskrba z gorivom in oljem;
- (8) vzdrževanje zrakoplova;
- (9) letalske operacije in storitve za posadko;
- (10) prevoz na zemlji;
- (11) storitve oskrbe potnikov s hrano in pijačo.

Učinkovito opravljanje storitev zemeljske oskrbe je pomembno za letališča, letalske družbe in potnike ter ključnega pomena za učinkovito uporabo infrastrukture zračnega prometa in uspešnost letalskega sistema na splošno.

Nekaj ocen o trgu storitev zemeljske oskrbe: po ocenah Komisije in zainteresiranih strani prihodek od storitev zemeljske oskrbe (vključene vse vrste) na svetovni ravni znaša do 50 milijard evrov. Ocenjeno je, da je v tem sektorju v Evropi zaposlenih najmanj 60 000 ljudi.¹ Strošek, povezan s storitvami zemeljske oskrbe za letališča, predstavlja 5 do 12 %² obratovalnih stroškov.

Leta 1996 je Evropska skupnost sprejela Direktivo Sveta 96/67/ES o dostopu do trga storitev zemeljske oskrbe na letališčih Skupnosti. Ta direktiva je bila prvi korak v smeri k postopnemu odprtju in uskladitvi dostopa do trga storitev zemeljske oskrbe.

¹ Ocena IAHA (neodvisna združenja izvajalcev storitev) za njihove člane. Ker niso vsi izvajalci storitev zemeljske oskrbe tudi člani združenja IAHA, bi lahko v tem sektorju bilo zaposlenih več kot 110 000 ljudi.

² Posvetovanja z zainteresiranimi stranmi in letna poročila Observatorija letalskega trga, ki so na voljo na spletni strani.

Dejavnosti zemeljske oskrbe so nekoč izvajale letališke ali letalske družbe. Danes jih v Evropi čedalje pogosteje opravljajo specializirana podjetja. Dostop do trga storitev zemeljske oskrbe na podlagi te direktive temelji na naslednjih načelih:

- pravici do „samooskrbe“, tj. možnosti letalskih družb za samooskrbo na vseh komercialnih letališčih ne glede na njihovo količino prometa. Vendar lahko države članice za štiri vrste storitev (sprejem in odprema prtljage, oskrba na ploščadi, oskrba z gorivom in oljem ter sprejem in odprema tovora in pošte) dodelijo pravico do samooskrbe najmanj dvema uporabnikoma letališča na letališčih z več kot 2 milijoni potnikov ali 50 000 ton tovora na leto;
- pravici do „oskrbe tretjih oseb“, tj. možnosti izvajalcev storitev zemeljske oskrbe, da opravljajo storitve za tretje osebe na letališčih z več kot 2 milijonoma potnikov ali 50 000 tonami tovora na leto. Vendar lahko države članice za štiri zgoraj navedene vrste storitev omejijo število izvajalcev storitev na najmanj dva za vsako posamezno vrsto.

1.2. Utemeljitev predloga

V skladu z različnimi ocenami direktive, ki jih je opravila Komisija, direktiva dosega glavne zastavljene cilje liberalizacije trga storitev zemeljske oskrbe na letališčih EU: število izvajalcev storitev se je povečalo, cene zemeljske oskrbe pa so se na splošno zmanjšale. Poleg tega se je po ugotovitvah letalskih družb povečala tudi kakovost storitev, kar je pripeljalo do večje izbire konkurentov.

Po spremembi direktive v letu 1996 je pri okvirnih pogojih za opravljanje storitev zemeljske oskrbe prišlo do precejšnjih sprememb. Zaradi hitro naraščajočega zračnega prometa in ovir pri zmogljivosti je vprašanje učinkovitosti in kakovosti storitev, ki se opravljajo na letališčih in med drugim zajemajo tudi storitve zemeljske oskrbe, začelo ponovno zbujati zanimanje, ki pa se je tokrat še povečalo.

Pobuda Evropske unije za enotno evropsko nebo, katere cilj je reformirati strukturo nadzora nad evropskim zračnim prometom, da bi se izpolnile potrebe v zvezi z zmogljivostjo in varnostjo v prihodnosti, priznava pomen vključitve ključne infrastrukture, kot so letališča, v pristop „celovitega sistema od izhoda na letalo do izhoda na letalo“. Zadnji statistični podatki kažejo, da je 70 odstotkov zamud posledica časa obračanja zrakoplovov. Cilj pristopa od izhoda na letalo do izhoda na letalo je optimizirati in vključiti vse faze leta od letališča do letališča, vključno s storitvami zemeljske oskrbe, da bi se izboljšala uspešnost v smislu zamud, stroškov, vpliva na okolje in varnosti.

Poleg tega so zaporedne krize, ki so močno prizadele zračni promet v zadnjem desetletju, pokazale, da je treba ukrepati. Gospodarska kriza je države članice in sektor pripeljala do tega, da si morajo prizadevati za čim večje zmanjšanje stroškov. Zaradi terorističnih napadov je treba povečati ravni varovanja in varnosti. Nenazadnje pa izredne vremenske razmere kažejo, da je treba tudi bolj uskladiti dejavnosti na samih letališčih.

Naše posvetovanje o veljavni direktivi in naša ocena te direktive (podrobnosti so navedene spodaj) kažejo, da sedanji pravni okvir ne ustreza več svojemu namenu. Problem, ki smo ga ugotovili, je dvoplasten: *(i) opravljanje storitev zemeljske oskrbe ni dovolj učinkovito zaradi ovir pri vstopu in širitvi*, in *(ii) splošna kakovost storitev zemeljske oskrbe ne dohaja nastajajočih potreb v smislu zanesljivosti, prožnosti, varnosti in varovanja ter okolja*.

1.3. Cilj predloga

Ocena učinka in njen povzetek, ki sta priložena temu predlogu, določata splošne in posebne cilje za sprejetje uredbe. Splošen cilj je okrepiti učinkovitost in splošno kakovost storitev zemeljske oskrbe za uporabnike (letalske družbe) in končne uporabnike (potnike in špediterje) na letališčih EU.

Posebni cilji so:

- (1) zagotoviti letalskim družbam večjo izbiro rešitev na področju zemeljske oskrbe na letališčih EU;
- (2) uskladiti in pojasniti nacionalne upravne pogoje za vstop na trg (dovoljenja);
- (3) zagotoviti enake konkurenčne pogoje na ravni letališča podjetjem, ki opravljajo storitve zemeljske oskrbe in ki delujejo v okviru različnih regulativnih ureditev;
- (4) povečati uskladitev med izvajalci storitev zemeljske oskrbe na letališču (izvajalci storitev na letališču kot letališki koordinatorji znotraj evropske letalske mreže v okviru pristopa od izhoda na letalo do izhoda na letalo);
- (5) pojasniti pravni okvir za usposabljanje in prerazporeditev osebja.

1.4. Obstoječe določbe na področju, na katero se nanaša predlog

Predlog se nanaša na sprejetje uredbe o storitvah zemeljske oskrbe na letališčih EU. Namen nove uredbe je zamenjati in razveljaviti veljavno Direktivo 96/67/ES. Storitve zemeljske oskrbe neposredno ne obravnavajo nobene druge določbe.

1.5. Usklajenost s politikami in cilji Evropske unije

Ta pobuda predstavlja enega od ukrepov, potrebnih za enotni evropski prometni prostor, ki je opisan v *beli knjigi Komisije: Načrt za enotni evropski prometni prostor - na poti h konkurenčnemu in z viri gospodarnemu prometnemu sistemu*. Je tudi del svežnja o letališčih, ki jo delovni program Komisije iz leta 2011³ prepozna kot strateško pobudo za izkoriščanje možnosti za rast, ki jih ponuja enotni trg.

2. REZULTATI POSVETOVANJ Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI IN OCEN UČINKA

2.1. Posvetovanje z zainteresiranimi stranmi

2.1.1. Posvetovalne metode, glavni ciljni sektorji in splošni profil vprašancev

Na obravnavi, ki je potekala 6. aprila 2006 po pisnem posvetovanju, se je Komisija z vsemi zainteresiranimi stranmi posvetovala o različnih možnostih za spremembo direktive.

³ COM(2010) 623.

24. januarja 2007 je Komisija sprejela poročilo o uporabi direktive⁴, v katerem je bilo potrjeno, da so bili glavni cilji direktive izpolnjeni, a da je prišlo tudi do negativnih gibanj.

Komisija se je z zainteresiranimi stranmi posvetovala o delovanju storitev zemeljske oskrbe na letališčih EU in možnostih spremembe direktive v obdobju od novembra 2009 do septembra 2010.

Srečanje delovne skupine za zemeljsko oskrbo sektorskega odbora za socialni dialog (o civilnem letalstvu) je potekalo 16. novembra 2009. Po tem srečanju so trije od štirih ključnih predstavnikov sprejeli skupno izjavo⁵, v kateri so pozvali k izboljšavam sedanjega sistema javnih razpisov in socialni klavzuli o prerazporeditvi osebja v primeru delne ali celotne izgube dejavnosti.

2.1.2. Povzetek odgovorov

Povzetek posvetovanja in posamezni prispevki so na voljo na spletni strani:

http://ec.europa.eu/transport/air/consultations/2010_02_12_directive_96_67_ec_en.htm.

V okviru posvetovanj so različne zainteresirane strani izrazile različne interese.

Letalske družbe so poudarile potrebo po konkurenčnejšem trgu. Izrazile so zadovoljstvo, da se je po uvedbi direktive izbira izvajalcev storitev zemeljske oskrbe na splošno povečala, vendar so poudarili, da tega ni mogoče opaziti po vsej Evropi.

V sektorju, v katerem je prišlo do poslabšanja stabilnosti zaposlitve, so delavci, ki opravljajo storitve zemeljske oskrbe, zagovarjali potrebo po obravnavanju socialnih vidikov (predvsem prerazporeditve osebja) in izrazili zaskrbljenost zaradi prekomernega širjenja konkurence, ki bi lahko vplivala na delovne razmere.

Letališke družbe so pozvale k večji uskladitvi na letališčih in izrazile željo, da se jih jasno prepozna kot koordinatorje na letališčih. Nekatere so nasprotovale nadaljnjemu odpiranju trga, predvsem zato, ker menijo, da bi to negativno vplivalo na kakovost na njihovih letališčih in povečalo njihove stroške.

Neodvisni izvajalci storitev zemeljske oskrbe so poudarili potrebo po bolj poštenih konkurenci med različnimi izvajalci teh storitev. Zlasti so zagovarjali strožje zahteve v zvezi z dejavnostmi zemeljske oskrbe, ki jih opravljajo letališke in letalske družbe.

Skoraj vse zainteresirane strani so pozvale k izboljšanju kakovosti storitev.

2.2. Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj

Poleg stalnega spremljanja uporabe direktive o storitvah zemeljske oskrbe, ki ga izvaja Komisija, je bilo opravljenih tudi več zunanjih študij, katerih rezultati so na voljo na spletišču

⁴ COM(2006) 821 konč.

⁵ Izjava z dne 7. aprila 2011, ki so jo sprejeli trgovinska združenja EU, ki predstavljajo letališča (ACI-Europe), neodvisni izvajalci storitev (IAHA) in sindikati (Evropska federacija delavcev v prometu ETF). Na voljo na spletni strani: <https://www.itfglobal.org/files/seealsodocs/28646/Statement%20GH%20ACI%20IAHA%20ETF%2070411.pdf>.

Komisije. V skladu z zahtevo, ki jo je Evropski parlament izrazil v svoji resoluciji z dne 11. oktobra 2007⁶, je Komisija v obdobju 2008–2009 opravila izčrpno študijo⁷ o izvajanju in vplivu direktive, pri čemer se je osredotočila na vprašanja, povezana z zaposlovanjem, varnostjo in varovanjem. Leta 2010 je Komisija opravila tudi študijo o možni spremembi direktive.⁸

2.3. Ocena učinka

Ocena učinka vsebuje pregled različnih preučenih možnosti. Da bi se ocenilo, kako bi bilo mogoče spremeniti Direktivo 96/67/ES, so bili preučeni štirje svežnji politike (poleg možnosti ohranitve obstoječega okvira).

Sveženj politike SP1 bi izboljšal sistem z minimalnimi spremembami direktive in določitvijo smernice, kjer bi to bilo mogoče. Vsebuje: popolno odprtje trga za samooskrbo, smernice o zahtevah za izdajo dovoljenj, jasnejše opredelitve in podrobnejše zahteve za ločeno računovodstvo, centralizirano infrastrukturo, sklepanje pogodb s podizvajalci in Odbor uporabnikov letališča (AUC)⁹. Sveženj v zvezi z usklajevanjem na ravni letališča vsebuje smernice o sklepanju pogodb s podizvajalci in usklajenimi merili javnih razpisov. Zagotavlja tudi minimalno usposabljanje in posvetovanje o javnih razpisih s predstavniki zaposlenih.

Sveženj politike SP2 želi izboljšati sedanji sistem z bolj velikopoteznim sklopom ukrepov. V celoti odpira trg samooskrbe, za namen oskrbe tretjih oseb na velikih letališčih pa zvišuje omejitve na najmanj 3 ponudnike storitev. Drugi ukrepi vključujejo vzajemno priznavanje dovoljenj in usklajena merila javnih razpisov, boljše upravljanje centralizirane infrastrukture, pravno ločevanje letaliških družb in daljši rok za izvajanje javnega naročila, pridobljenega v skladu z razpisom. Sveženj vsebuje nove zahteve v zvezi s sklepanjem pogodb s podizvajalci, opredelitev vloge letaliških družb v skupnih operacijah (in možne minimalne zahteve), kakor tudi obveznost poročanja o uspešnosti. Vključena sta tudi minimalno usposabljanje in izdaja dovoljenj držav članic za prerazporeditev osebja pod enakimi pogoji za storitve, do katerih je dostop omejen.

Sveženj politike SP2' je podoben svežnju SP2, vendar vsebuje drugačne ukrepe za manj sporna opredeljena problematična področja. Razlika je v tem, da se zahteve glede izdaje dovoljenj in minimalne zahteve glede kakovosti določajo na ravni EU.

Sveženj politike SP3 želi izboljšati sedanji sistem z visoko intenzivnimi ukrepi politike in s tem zagotoviti popolno uskladitev pravnega okvira za trg storitev zemeljske oskrbe: popolno odprtje trga storitev zemeljske oskrbe in enoten dostop do trga z boljšim upravljanjem centralizirane infrastrukture, uvedbo dovoljenj EU in umikom pravice letaliških družb za

⁶ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 11. oktobra 2007 o zmogljivosti letališč in zemeljski oskrbi: učinkovitejši politiki naproti. (2007/2092(INI)) na voljo na spletni strani: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P6-TA-2007-0433>

⁷ „Študija vpliva Direktive 96/67/ES o storitvah zemeljske oskrbe 1996–2007“, Airport Research Center, februar 2009. Na voljo na: http://ec.europa.eu/transport/air/studies/doc/airports/2009_02_ground_handling.pdf.

⁸ „Možna sprememba Direktive 96/67/ES o dostopu do trga storitev zemeljske oskrbe na letališčih Skupnosti“, Steer Davies Gleave, junij 2010. Na voljo na spletni strani: http://ec.europa.eu/transport/air/studies/airports_en.htm.

⁹ Odbor uporabnikov letališča je odpor predstavnikov uporabnikov letališča (tj. letalskih družb) na vsakem letališču.

opravljanje storitev zemeljske oskrbe na njenih letališčih. V zvezi z operativno uskladitvijo na letališčih sveženj vsebuje zahteve v zvezi s sklepanjem pogodb s podizvajalci, opredelitev vloge letaliških družb v skupnih operacijah (in možne minimalne zahteve), kakor tudi obveznost poročanja o uspešnosti. Ta sveženj predvideva tudi popolno prerazporeditev osebja v okviru razpisnih postopkov in izdajo dovoljenj ključnemu osebju.

Upoštevana so bila priporočila odbora za oceno učinka, glavne spremembe pa so vključevale potrebo po jasnejši opredelitvi problema, pojasnitev določb o socialnem varstvu v primeru prerazporeditve zaposlenih, uvedbo širšega niza izvedljivih možnosti politike in večjo primerjavo možnosti politike.

Kot kaže ocena učinka, opredeljene cilje v celoti izpolnjuje samo sveženj politike PP2. Zagotoviti je treba ustrezno ravnovesje med socialnimi in gospodarskimi učinki. Ta sveženj politike je podlaga tega predloga.

3. PRAVNI ELEMENTI PREDLOGA

3.1. Povzete predloga

Popolno odprtje trga za samooskrbo in zvišanje minimalnega števila izvajalcev storitev na velikih letališčih na tri izvajalce.

Direktiva 96/67/ES omogoča državam članicam, da samooskrbo ali oskrbo za tretje osebe omejijo na najmanj dva izvajalca za štiri vrste storitev. Zato nekatere letalske družbe na letališčih lahko izbirajo samo med dvema izvajalcema za vsako od teh storitev in nimajo vedno dovoljenja za samooskrbo.

Vsak uporabnik letališča bi moral imeti dovoljenje za samooskrbo. Poleg tega morajo biti na velikih letališčih z najmanj 5 milijoni potnikov na leto ali 100 000 ton tovora najmanj trije pooblaščen izvajalci storitev zemeljske oskrbe za tretje osebe.

Vzajemno priznavanje dovoljenj z usklajenimi zahtevami

Tri četrtine držav članic ima vzpostavljen sistem za izdajo dovoljenj, posledica tega pa so številne različne upravne zahteve, ki jih morajo v EU izpolnjevati izvajalci storitev zemeljske oskrbe ali samooskrbovani uporabniki letališč. Vzajemno priznavanje nacionalnih dovoljenj z usklajenimi zahtevami bo zmanjšalo upravne stroške za izvajalce in odpravilo ovire pri vstopu.

Boljše upravljanje centraliziranih infrastruktur¹⁰

Centralizirane infrastrukture so temeljnega pomena za uspešnost storitev zemeljske oskrbe. Brez jasnega pravnega okvira lahko pride do izkrivljanja konkurence na trgu storitev zemeljske oskrbe. Predlog vključuje jasen pravni okvir za opredelitev centralizirane infrastrukture in za pristojbine, ki se zaračunavajo izvajalcem storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovanim letalskim družbam za centralizirano infrastrukturo.

Pravno ločevanje letališč in njihovih dejavnosti zemeljske oskrbe

¹⁰ Centralizirane infrastrukture so infrastrukture, „ki se uporabljajo za izvajanje storitev zemeljske oskrbe, katerih kompleksnost, stroški ali vpliv na okolje ne dopuščajo deljenja ali podvajanja sistemov“.

Če je izvajalec storitev zemeljske oskrbe letališče, je treba zagotoviti, da te storitve, ki jih opravlja letališče, nimajo neupravičenih koristi od dejavnosti upravljanja letališča.

Sedanji sistem ločevanja računovodstva za letališča, ki opravljajo storitve zemeljske oskrbe, je zelo težko spremljati in zdi se, da ne zadostuje za zagotavljanje poštene konkurence. Predlog poziva, da naj letališča organizirajo svoje dejavnosti zemeljske oskrbe v obliki pravnega subjekta in jih ohranijo ločene od svojih dejavnosti upravljanja.

Izboljšanje razpisni postopek

Sedanje najdaljše obdobje 7 let, za katero se izbere izvajalec omejenih storitev zemeljske oskrbe, velja za nezadostno predvsem za odpis stroškov opreme na letališču. Predlog predvideva podaljšanje tega obdobja na največ deset let.

Predlog vsebuje dodatne specifikacije o podrobnostih postopka izbire izvajalcev omejenih storitev, da bi se zagotovila usklajena uporaba in da bi izbrana podjetja bila zares najustreznejša za opravljanje storitev zemeljske oskrbe.

Pri izbiri izvajalca omejenih storitev zemeljske oskrbe se je treba posvetovati z Odborom uporabnikov letališča. Predlog vsebuje določbe o tem, da naj se Odbor uporabnikov letališča v svojem poslovniku izogiba vsakršnemu navzkrižju interesov z letališči, ki prav tako opravljajo storitve zemeljske oskrbe.

Pojasnjena pravila o sklepanju pogodb s podizvajalci

Medtem ko sklepanje pogodb s podizvajalci povečuje včasih potrebno prožnost za izvajalce storitev zemeljske oskrbe, lahko takšno sklepanje pogodb in nadaljnje oddajanje del s strani samih podizvajalcev povzroči tudi ovire pri zmogljivosti in negativno vpliva na varnost.

Predlog zato vsebuje jasna pravila za sklepanje pogodb s podizvajalci, ki izvajalcem storitev zemeljske oskrbe omogočajo oddajanje del podizvajalcem, vendar omejuje takšno oddajanje del s strani letališč in samooskrbovanih letalskih družb na primere višje sile ter prepoveduje nadaljnje oddajanje del s strani samih podizvajalcev.

Vloga upravljavca letališča pri usklajevanju storitev na letališču

Kriza, s katero se zaradi izrednih vremenskih razmer srečuje zračni promet v zadnjem letu, poudarja potrebo po večjem usklajevanju dejavnosti na letališčih. Na nekaterih letališčih je bilo mogoče dejansko opaziti nizko raven obvladovanja krize v zvezi z opravljanjem storitev zemeljske oskrbe. Problemi na enem letališču sprožajo možno verižno reakcijo v celotni mreži, zaradi česar je še toliko pomembnejše, da se izboljša zmogljivost obvladovanja kriznih okoliščin.

Upravljavca letališča mora biti odgovoren za ustrezno usklajevanje dejavnosti zemeljske oskrbe na letališču. Poleg tega mora upravljavec na velikih letališčih, ki so še posebno pomembna za evropsko mrežo zračnega prometa, zagotoviti, da se bodo te dejavnosti usklajevale s pomočjo letališkega sodelovalnega odločanja in ustreznega načrta ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih.

Odgovornost upravljavcev letališč za opredelitev minimalnih zahtev glede kakovosti dejavnosti zemeljske oskrbe v delegiranem aktu

Slaba kakovost enega izvajalca storitev zemeljske oskrbe lahko povzroči motnje v letališkem sistemu na škodo vseh zainteresiranih strani v sektorju zračnega prometa. Zainteresirane strani so poročale, da je pomanjkanje skupnih minimalnih standardov kakovosti, ki bi veljali za vse izvajalce storitev zemeljske oskrbe na letališčih, pomanjkljivost veljavne direktive.

Predlog predvideva določitev minimalnih standardov kakovosti za doseganje uspešnosti storitev zemeljske oskrbe, ki jih morajo izpolnjevati vsi izvajalci teh storitev, kakor tudi samooskrbovani uporabniki letališč.

Obveznosti poročanja o uspešnosti storitev zemeljske oskrbe, ki jih je treba opredeliti v delegiranem aktu

Zadostni, neodvisni in centralizirani podatki o uspešnosti storitev zemeljske oskrbe bodo pomagali opredeliti ustrezne prihodnje ukrepe politike. Od izvajalcev storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovanih uporabnikov letališč je treba zahtevati, da poročajo o uspešnosti svojih storitev zemeljske oskrbe.

Obvezno minimalno usposabljanje osebja

V sektorju, ki je tako delovno intenziven, kot je sektor storitev zemeljske oskrbe, stalno napredovanje in usposabljanje osebja močno vpliva na kakovost storitev. Nasprotno pa se pri slabo usposobljenemu osebju povečuje tveganje storitev slabe kakovosti, to pa lahko predvsem negativno vpliva na varnost opravljanja storitev zemeljske oskrbe. Predlog uvaja minimalne zahteve glede usposabljanja za vse izvajalce storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovane letalske družbe, da bi se zagotovila varnost opravljanja dejavnosti ter ustvaril enak konkurenčni položaj izvajalcev.

Možnost za države članice, da v primeru razpisnega postopka uvedejo zahtevo za prevzem osebja pod enakimi pogoji

Po sodni praksi Sodišča Evropske unije¹¹ je trenutno nekaj nejasnosti pri ukrepih, ki jih smejo izvajati države članice po spremembi pooblaščenega izvajalca storitev zemeljske oskrbe z omejenim dostopom.

Raven fluktuacije zaposlenih v sektorju storitev zemeljske oskrbe je visoka in zdi se, da je k temu delno prispevala tudi direktiva. Izvajalci, ki so bili v okviru razpisnega postopka izbrani za opravljanje storitev z omejenim dostopom, imajo dovoljenje, da te storitve opravljajo samo v omejenem maksimalnem obdobju. Zato se zdi, da razpisni sistem spodbuja fluktuacijo zaposlenih. Zamenjava osebja lahko ima negativne učinke na storitve zemeljske oskrbe. Zato je primerno, da se pravila o prevzemu osebja pojasnijo onstran izvajanja Direktive 2001/23/ES o prenosu podjetij in da se državam članicam omogoči zagotavljanje primernih pogojev za zaposlovanje in delo.

3.2. Pravna podlaga

Predlog temelji na členu 100 PDEU.

3.3. Načelo subsidiarnosti

Načelo subsidiarnosti se uporablja, če ta predlog ne spada v izključno pristojnost EU.

Države članice ciljev predloga ne morejo doseči v zadostni meri, saj letalske družbe delujejo na enotnem letalskem trgu, izvajalci storitev zemeljske oskrbe pa delujejo tudi na evropskem ali mednarodnem trgu. Okvira storitev zemeljske oskrbe ni mogoče obravnavati na nižji ravni

¹¹ Zadeva C-460/02, Komisija proti Italiji, sodba z dne 9. decembra 2004. Zadeva C-386/03, Komisija proti Nemčiji, 14. julij 2005.

ureditve. Vsak posamezen ukrep na ravni držav članic bi lahko ogrozil delovanje notranjega trga.

Cilje predloga je mogoče bolje doseči z ukrepi na ravni EU. Evropska pravila o storitvah zemeljske oskrbe so temeljna priloga k evropski zakonodaji, ki podpira notranji letalski trg, saj je pravičen, pregleden in nediskriminatoren sistem za opravljanje storitev zemeljske oskrbe temeljnega pomena za zagotovitev učinkovitih storitev zemeljske oskrbe visoke kakovosti, ki imajo ključno vlogo v letalski verigi.

Predlog je zato skladen z načelom subsidiarnosti.

3.4. Načelo sorazmernosti

Predlog je skladen z načelom sorazmernosti. Dodatna bremena za gospodarske subjekte in nacionalne organe so omejena na tiste, ki so potrebna za povečanje učinkovitosti in splošne kakovosti storitev zemeljske oskrbe. Medtem ko predlog vključuje precejšnje stroške predvsem za izboljšanje upravljanja centraliziranih infrastruktur, pravno ločevanje letališč in obveznosti glede poročanja, se pričakuje, da jih bodo nadomestile precejšnje koristi, pridobljene na področju gospodarstva in kakovosti.

3.5. Izbira instrumenta

Predlagani instrument je uredba. Druga sredstva ne bi bila ustrezna. Glede na nove potrebe po minimalnih usklajenih standardih kakovosti na letališčih, da bi se izvajal pristop od izhoda na letalo do izhoda na letalo, in po nadaljnji uskladitvi pogojev za dostop na trg, da bi se zagotovila bolj poštena konkurenca na trgu storitev zemeljske oskrbe, prožnost, ki se ponuja v obliki direktive iz leta 1996, ni več ustrezna.

Pravni instrument mora biti namenjen splošni uporabi.

Uredba izpolnjuje potrebo po uskladitvi trgov storitev zemeljske oskrbe na ravni EU, kar je bilo opredeljeno kot problematično vprašanje. Večina težav, ugotovljenih v sedanjem pravnem okviru, je povezanih z različnimi oblikami izvajanja v državah članicah.

Zato je uredba najustreznejši pravni instrument, saj druge možnosti ne bi zadostovale za izpolnitev predlaganih ciljev.

4. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

Predlog nima posledic za proračun EU.

5. NEOBVEZNI ELEMENTI

5.1. Razveljavitev veljavne zakonodaje

S sprejetjem predloga bo razveljavljena veljavna Direktiva Sveta 96/67/ES z dne 15. oktobra 1996 o dostopu do trga storitev zemeljske oskrbe.

5.2. Evropski gospodarski prostor

Predlagani akt se nanaša na zadevo EGP in ga je zato treba razširiti na Evropski gospodarski prostor.

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o storitvah zemeljske oskrbe na letališčih Unije in razveljavitvi Direktive Sveta 96/67/ES

(besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 100(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po predložitvi osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹²,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij¹³,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Direktiva Sveta 96/67/ES z dne 15. oktobra 1996 o dostopu do trga storitev zemeljske oskrbe na letališčih Skupnosti¹⁴ predvideva postopno odprtje trga storitev zemeljske oskrbe.
- (2) Letališča in storitve zemeljske oskrbe so bistvene za pravilno delovanje zračnega prometa in predstavljajo ključno dejavnost v letalski verigi. Storitve zemeljske oskrbe vključujejo vse z letalstvom povezane dejavnosti na letališčih, ki se izvajajo za posamezne letalske družbe.
- (3) Deklaracija, ki je bila sprejeta na vrhu o letalstvu v Brugesu oktobra 2010, je priznala potrebo po spremembi pravil Unije glede spodbujanja konkurenčnosti vsakega člena v verigi zračnega prometa (kot so letališča, prevozniki, drugi izvajalci storitev).
- (4) V skladu s belo knjigo z naslovom Načrt za enotni evropski prometni prostor¹⁵ sta izboljšanje dostopa na trg in opravljanje kakovostnih storitev ključnega pomena za

¹² UL C, , str. .

¹³ UL C, , str. .

¹⁴ UL L 272, 25.10.1996, str. 36.

¹⁵ COM(2011) 144 konč.

kakovost življenja državljanov in temeljni ukrep za uresničitev enotnega evropskega prometnega prostora.

- (5) Nadaljnje postopno odpiranje trga storitev zemeljske oskrbe in uvedba usklajenih zahtev za opravljanje storitev zemeljske oskrbe bosta verjetno povečala učinkovitost in splošno kakovost storitev zemeljske oskrbe za letalske družbe, kakor tudi za potnike in špediterje. To bi moralo izboljšati kakovost vseh letaliških dejavnosti.
- (6) Glede na novo potrebo po minimalnih usklajenih standardih kakovosti na letališčih za izvajanje pristopa od izhoda na letalo do izhoda na letalo, kar bo prispevalo k uresnitvi evropskega enotnega neba, in na potrebo po nadaljnji uskladitvi, da bi se v celoti izkoristile koristi postopnega odpiranja trga storitev zemeljske oskrbe v smislu večje kakovosti in učinkovitosti storitev zemeljske oskrbe, je treba Direktivo 96/67/ES nadomestiti z uredbo.
- (7) Prost dostop do trga storitev zemeljske oskrbe je skladen z učinkovitim delovanjem letališč Unije, če so vzpostavljeni ustrezni zaščitni ukrepi. Prost dostop do trga storitev zemeljske oskrbe je treba zagotavljati postopoma in ga prilagoditi zahtevam sektorja.
- (8) Postopno odpiranje trga v skladu z Direktivo 96/67/ES je že ustvarilo pozitivne rezultate v smislu izboljšane učinkovitosti in kakovosti. Zato je primerno nadaljevati s postopnim odprtjem.
- (9) Vsak uporabnik letališča bi moral imeti dovoljenje za samooskrbo. Obenem je treba ohraniti jasno in ožjo opredelitev samooskrbe, da bi se izognili zlorabi in negativnim vplivom na trgu storitev oskrbe za tretje osebe.
- (10) Pri nekaterih vrstah storitev zemeljske oskrbe za dostop na trg veljajo omejitve glede varnosti, varovanja, zmogljivosti in razpoložljivosti prostora. Zato je treba omogočiti omejitve števila pooblaščenih izvajalcev takšnih storitev zemeljske oskrbe.
- (11) V nekaterih primerih lahko omejitve glede varnosti, varovanja, zmogljivosti in razpoložljivosti prostora upravičijo nadaljnje omejitve dostopa na trg ali samooskrbe, vendar pod pogojem, če so te omejitve primerne, objektivne, pregledne in nediskriminatorne. V takšnih primerih morajo države članice imeti pravico, da zaprosijo za izvzete iz določb te uredbe.
- (12) Namen teh izjem mora biti omogočiti upravnim organom letališč premostitev ali vsaj zmanjšanje teh ovir. Takšne izjeme mora odobriti Komisija.
- (13) Kadar je število izvajalcev storitev zemeljske oskrbe omejeno, je treba te izvajalce izbirati po odprtih, preglednih in nediskriminatornih razpisnih postopkih, da se ohrani učinkovita in poštena konkurenca. Podrobnosti takšnega postopka je treba dodatno opredeliti.
- (14) Pri izbiri izvajalcev storitev zemeljske oskrbe se je treba posvetovati z uporabniki letališč, saj imajo le-ti največji interes glede kakovosti in cene storitev zemeljske oskrbe.
- (15) Zato je treba zlasti pri izbiri pooblaščenih izvajalcev storitev zemeljske oskrbe zagotoviti zastopanje uporabnikov letališč in posvetovanje z njimi.

- (16) Pri izbiri izvajalcev storitev zemeljske oskrbe na letališču je treba v določenih okoliščinah in pod določenimi pogoji omogočiti razširitev obveznosti javne službe na druga letališča na istem geografskem območju zadevne države članice.
- (17) Glede tega, ali države članice lahko zahtevajo prevzem osebja po spremembi pooblaščenega izvajalca storitev zemeljske oskrbe z omejenim dostopom, obstaja nekaj nejasnosti. Razdelitev osebja lahko škodljivo vpliva na kakovost storitev zemeljske oskrbe. Zato je primerno, da se pojasnijo pravila o prevzemu osebja zunaj področja uporabe Direktive 2001/23/ES o prenosu podjetij in da se s tem državam članicam omogoči, da zagotovijo primerne pogoje za zaposlovanje in delo.
- (18) Da bi se poskrbelo za ustrezno in neovirano izvajanje dejavnosti zračnega prometa na letališčih, zagotovila varnost in varovanje letaliških poslopij ter varstvo okolja in skladnost z veljavnimi socialnimi predpisi, je treba za opravljanje storitev zemeljske oskrbe zahtevati ustrezno dovoljenje. Ker sistemi za izdajo dovoljenj za opravljanje storitev zemeljske oskrbe trenutno obstajajo v večini držav članic, vendar se močno razlikujejo, je treba uvesti usklajen sistem za izdajo dovoljenj.
- (19) Za izdajo dovoljenj morajo veljati minimalne zahteve, da bi vsi izvajalci storitev in samooskrbovani uporabniki letališč imeli zadovoljivo ekonomsko solidnost, dobro ime, zadostno zavarovalniško kritje, da bi bili ustrezno seznanjeni z dejavnostmi zemeljske oskrbe ter da bi se vzpostavil enak konkurenčen položaj.
- (20) Odprt dostop do centralizirane infrastrukture letališča in jasen pravni okvir za opredelitev centralizirane infrastrukture sta bistvena za učinkovito opravljanje storitev zemeljske oskrbe. Vendar pa je treba omogočiti zbiranje pristojbine za centralizirano infrastrukturo.
- (21) Pristojbina mora biti nediskriminatorna, izračun pa pregleden. Pristojbina ne sme presegati zneska, ki je potreben za kritje stroškov zagotavljanja centralizirane infrastrukture, vključno z ustrezno donosnostjo sredstev.
- (22) Upravljavec letališča oziroma vsak drug upravni organ centralizirane infrastrukture navedenega letališča se mora o opredelitvi infrastrukture in višini pristojbin redno posvetovati z uporabniki letališč.
- (23) Storitve zemeljske oskrbe lahko opravlja tudi sam upravljavec letališča. Ker lahko upravljavec letališča obenem na podlagi svoje odločitve bistveno vpliva na konkurenčnost med izvajalci storitev zemeljske oskrbe, je treba od letališč zahtevati, da njihove storitve zemeljske oskrbe izvaja pravni subjekt, ki je ločen od pravnega subjekta, ki upravlja infrastrukturo.
- (24) Da bi se letališčem omogočilo izpolnjevanje nalog upravljanja infrastrukture in da bi se zagotovili varnost in varovanje letaliških poslopij ter prožnost storitev zemeljske oskrbe tudi v kriznih razmerah, mora biti upravljavec letališča odgovoren za ustrezno usklajevanje dejavnosti zemeljske oskrbe na letališču. Upravljavec letališča mora za namen večje optimizacije o usklajevanju dejavnosti zemeljske oskrbe na letališču poročati organu za oceno uspešnosti Eurocontrola.

- (25) Upravljalavec letališča, javni organ ali kateri koli drug organ, ki nadzoruje letališče, mora biti pristojen tudi za določitev potrebnih pravil za ustrezno delovanje letališke infrastrukture.
- (26) Opredeliti je treba obvezne minimalne standarde kakovosti, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovani uporabniki letališč, da bi se zagotovila splošna kakovost storitev in vzpostavil enak konkurenčni položaj med izvajalci.
- (27) Za namen povečanja uspešnosti v celotni letalski verigi in izvajanja pristopa „od izhoda na letalo do izhoda na letalo“ morajo izvajalci storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovani uporabniki letališč Komisiji poročati o svoji uspešnosti.
- (28) V sektorju, ki je tako delovno intenziven, kot je sektor storitev zemeljske oskrbe, stalen napredek in stalno usposabljanje osebja močno vpliva na kakovost storitev. Zato je treba določiti minimalne zahteve glede usposabljanja, da bi se zagotovila kakovost dejavnosti v smislu zanesljivosti, prožnosti, varnosti in varovanja, ter vzpostavil enak konkurenčni položaj med izvajalci.
- (29) Sklepanje pogodb s podizvajalci zagotavlja večjo prožnost za izvajalce storitev zemeljske oskrbe. Kljub temu pa sklepanje pogodb s podizvajalci in nadaljnje oddajanje del s strani samih podizvajalcev lahko povzroči ovire pri zmogljivosti in negativno vpliva na varnost in varovanje. Sklepanje pogodb s podizvajalci je zato treba omejiti in pojasniti pravila, ki urejajo sklepanje takšnih pogodb.
- (30) Pravice, ki jih priznava ta uredba, se morajo uporabljati samo za izvajalce storitev zemeljske oskrbe iz tretjih držav in samooskrbovane uporabnike letališč iz tretjih držav, za katere velja stroga vzajemnost. Kadar takšne vzajemnosti ni, je treba Komisiji omogočiti, da sprejme odločitev, na podlagi katere mora država članica ali države članice uvesti mirovanje teh pravic v zvezi s takšnimi izvajalci ali uporabniki.
- (31) Države članice morajo še naprej ostati pristojne za zagotavljanje ustrezne ravni socialnega varstva osebja podjetja, ki opravlja storitve zemeljske oskrbe.
- (32) Da bi usklajene zahteve glede zavarovanja veljale za izvajalce storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovane uporabnike letališč, je treba v skladu s členom 290 Pogodbe na Komisijo prenesti pristojnosti za sprejemanje zakonodaje v zvezi z zahtevami glede zavarovanja za izvajalce storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovane uporabnike letališč. Da bi za minimalne standarde kakovosti storitev zemeljske oskrbe in obveznost poročanja za izvajalce storitev zemeljske oskrbe ter samooskrbovanih uporabnikov letališč veljale usklajene in ustrezno dopolnjene obveznosti, je treba v skladu s členom 290 Pogodbe na Komisijo prenesti pristojnosti glede specifikacij minimalnih standardov kakovosti storitev zemeljske oskrbe in glede specifikacij vsebine in razširjanja obveznosti poročanja za izvajalce storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovane uporabnike letališč. Zlasti je pomembno, da Komisija pri svojem pripravljalnem delu izvede ustrezna posvetovanja, tudi na strokovni ravni in med drugim s posebnim odborom sektorskega dialoga, vzpostavljenim na podlagi Sklepa 98/500/ES.

- (33) Komisija mora med pripravo in sestavljanjem delegiranih aktov zagotoviti, da se zadevni dokumenti sočasno, pravočasno in ustrezno pošljejo Evropskemu parlamentu in Svetu.
- (34) Na Komisijo je treba prenesti izvedbena pooblastila, da bi se zagotovili enotni pogoji za izvajanje te uredbe. Ta pooblastila se morajo izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije¹⁶.
- (35) Za sprejemanje izvedbenih odločitev o izjemah glede obsega odprtja trga storitev zemeljske oskrbe za tretje osebe in za samooskrbovane letalske družbe je treba uporabiti svetovalni postopek, če imajo navedeni akti omejeno področje uporabe.
- (36) Svetovalni postopek se mora uporabljati za sprejemanje izvedbenih odločitev o razširitvi obveznosti javne službe s strani držav članic na otoška letališča, če imajo navedeni akti omejeno področje uporabe.
- (37) Postopek pregleda se mora uporabljati za sprejemanje izvedbenih odločitev o celotni ali delni uvedbi mirovanja pravice do dostopa na trg storitev zemeljske oskrbe na ozemlju držav članic za izvajalce storitev zemeljske oskrbe in uporabnike letališč iz tretje države.
- (38) Ker države članice zaradi mednarodnega značaja zračnega prometa ne morejo v zadostni meri doseči cilja te uredbe, tj. enotnejše uporabe zakonodaje Unije o storitvah zemeljske oskrbe, in ker se ta cilj lahko bolje doseže na ravni Unije, lahko Unija ukrepa v skladu z načelom subsidiarnosti, kot je določeno v členu 5 Pogodbe. Skladno z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je nujno za doseg tega cilja.
- (39) Ministrska izjava o gibraltarskem letališču, dogovorjena na prvem ministrskem srečanju Foruma za dialog o Gibraltarju 18. septembra 2006 v Córdobi, bo nadomestila skupno izjavo o gibraltarskem letališču, podano 2. decembra 1987 v Londonu, njeno dosledno upoštevanje pa velja kot upoštevanje izjave iz leta 1987.
- (40) Direktivo 96/67/ES bi bilo zato treba razveljaviti –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Poglavje I — Področje uporabe in opredelitev pojmov

Člen 1 *Področje uporabe*

Uredba se uporablja za vsako letališče na ozemlju države članice, za katero velja Pogodba in je odprto za komercialni promet.

¹⁶ UL L 55, 28.02.2011, str. 13.

Uporaba te uredbe za gibraltarsko letališče ne posega v pravni položaj Kraljevine Španije in Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske glede spora o suverenosti nad ozemljem, na katerem se nahaja letališče.

Člen 2 *Opredelitve pojmov*

Za namene te uredbe se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (a) „letališče“ pomeni vsako zemljišče, ki je posebej prilagojeno za pristajanje, vzletanje in manevriranje zrakoplovov, vključno s pomožnimi instalacijami, ki se lahko uporabljajo pri teh operacijah za potrebe prometa zrakoplovov in storitev v zvezi z njimi, skupaj z instalacijami, ki so potrebne pri komercialnih zračnih prevozi;
- (b) „upravljavalec letališča“ pomeni organ, katerega naloga je, na podlagi nacionalne zakonodaje ali predpisov, po potrebi skupaj z drugimi dejavnostmi ali brez njih, upravljati letališko infrastrukturo ter usklajevati in nadzirati dejavnosti različnih izvajalcev na zadevnih letališčih ali zadevnih omrežjih letališč;
- (c) „uporabnik letališča“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki je odgovorna za prevoz potnikov, pošte in/ali tovora po zraku do ali od zadevnega letališča;
- (d) „zemeljska oskrba“ pomeni storitve, ki se opravljajo za uporabnike letališč na letališčih, kot je opisano v Prilogi;
- (e) „samooskrba“ pomeni stanje, v katerem uporabnik letališča neposredno zase izvaja eno ali več vrst storitev zemeljske oskrbe in ne sklene pogodbe o opravljanju teh storitev s tretjo osebo; za namene te uredbe uporabniki letališč v medsebojnem odnosu ne štejejo za tretje osebe, kadar:
 - ima eden večinski delež drugega, ali
 - ima en sam organ večinski delež vsakega;
- (f) „izvajalec storitev zemeljske oskrbe“ pomeni vsako pravno ali fizično osebo, ki tretjim osebam ponuja eno ali več vrst storitev zemeljske oskrbe;
- (g) „centralizirana infrastruktura“ pomeni posebne naprave oziroma objekte na letališču, ki se zaradi tehničnih razlogov ali razlogov povezanih z okoljem, stroški ali zmogljivostjo ne morejo ločiti ali podvojiti in katerih razpoložljivost je bistvena in potrebna za uspešnost naknadnih storitev zemeljske oskrbe;
- (h) „sklepanje pogodb s podizvajalci“ pomeni sklepanje pogodb, ki jih izvajalec storitev zemeljske oskrbe kot glavna pogodbeni stranka, ali izjemoma samooskrbovani uporabnik letališča podpiše s tretjo osebo oziroma „podizvajalcem“ in na podlagi katerih je podizvajalec dolžan izvajati eno ali več vrst (ali podvrst) storitev zemeljske oskrbe;
- (i) „dovoljenje“: pomeni dovoljenje, ki ga pristojni organ izda podjetju, ki bo opravljalo storitve zemeljske oskrbe, kot je navedeno v dovoljenju;

- (j) „neodvisni nadzorni organ“ pomeni organ, opredeljen v členu 11 Direktive 2009/12/ES.

Poglavje II — Splošne uvedne zahteve

Člen 3 Upravljavec letališča

1. Če za vodenje in upravljanje ter obratovanje letališča ni odgovoren le en organ, pač pa več ločenih organov, se za namene te uredbe vsak od teh ločenih organov obravnava kot del upravljavca letališča.
2. Če je za več letališč imenovan le en upravljavec, se vsako letališče za namene te uredbe obravnava ločeno.

Člen 4 Odbor uporabnikov letališč

1. Vsako zadevno letališče ustanovi odbor predstavnikov uporabnikov letališč ali organizacij, ki predstavljajo uporabnike letališč („odbor uporabnikov letališč“).
2. Vsi uporabniki letališč imajo pravico do sodelovanja pri delu odbora uporabnikov letališč ali da jih na njihovo željo v tem odboru predstavlja organizacija, imenovana v ta namen. Če uporabnike letališč predstavlja takšna organizacija, slednja na zadevnem letališču ne opravlja storitev zemeljske oskrbe.
3. Odbor uporabnikov letališč v pisni obliki določi svoj pravilnik, vključno z lastnimi pravili glasovanja.

Pravila glasovanja vključujejo posebne določbe o tem, kako se v odboru uporabnikov letališč izogniti morebitnim navzkrižjem interesov, do katerih bi lahko prišlo zaradi prisotnosti tistih uporabnikov letališč, ki na zadevnem letališču opravljajo storitve zemeljske oskrbe. Uporabniki letališč, ki zaprosijo za dovoljenje za opravljanje ene ali več storitev zemeljske oskrbe, nimajo pravice do glasovanja, kadar se z odborom uporabnikov letališč v času postopka izbora izvaja posvetovanje v skladu s členoma 8 in 9.

4. Ponderiranje glasov v odboru uporabnikov letališč poteka tako, da:
 - (a) ne glede na letni obseg prometa, ki ga na letališču opravi en sam uporabnik letališča, njegova glasovalna moč ne presega 49 % vseh glasov;
 - (b) glasovalna moč samooskrbovanih uporabnikov letališč ne presega ene tretjine vseh glasov.
5. Upravljavec letališča odboru uporabnikov letališč zagotovi sekretariat.

Če upravljavec letališča to odkloni ali če odbor uporabnikov letališč tega ne sprejme, upravljavec letališča določi drugi subjekt, ki ga mora odbor uporabnikov

letališč sprejeti. Sekretariat odbora uporabnikov letališč vodi in vzdržuje seznam uporabnikov letališč in njihovih predstavnikov, ki so člani odbora uporabnikov letališč.

6. Sekretariat odbora uporabnikov letališč vodi zapisnik vsakega srečanja odbora uporabnikov letališč. Ti zapisniki zvesto odražajo stališča in izide glasovanja na srečanjih.

Poglavje III — Odprtje trga storitev zemeljske oskrbe

ODDELEK 1 SAMOOSKRBA

Člen 5 Samooskrba

Vsi uporabniki letališča imajo pravico do samooskrbe.

ODDELEK 2 ZEMELJSKA OSKRBA ZA TRETJE OSEBE

Člen 6 Zemeljska oskrba za tretje osebe

1. Izvajalci storitev zemeljske oskrbe imajo prost dostop do trga za opravljanje storitev zemeljske oskrbe za tretje osebe na katerem koli letališču, katerega letni promet v vsaj treh predhodnih letih ni bil manjši od 2 milijonov potnikov ali 50 000 ton tovora.
2. Države članice lahko primeru letališč iz odstavka (1) omejijo število izvajalcev, ki so pooblaščen za opravljanje naslednjih vrst storitev zemeljske oskrbe:
 - (a) sprejem in odprema prtljage;
 - (b) oskrba na ploščadi;
 - (c) oskrba z gorivom in oljem;
 - (d) sprejem in odprema tovora in pošte, kar zadeva fizično ravnanje s tovorom in pošto med letališkim terminalom in zrakoplovom, tako ob prihodu, odhodu ali prenosu.

Vendar države članice ne smejo omejiti tega števila na manj kot dva izvajalca za vsako vrsto storitev zemeljske oskrbe oziroma na manj kot tri izvajalce teh storitev v primeru letališč, katerih letni promet v vsaj treh predhodnih letih ni bil manjši od 5 milijonov potnikov ali 100 000 ton tovora.

3. Na letališčih, kjer je število izvajalcev omejeno na dva ali tri izvajalce v skladu z odstavkom (2) tega člena ali člena 14(1)(a) in (c), najmanj eden od pooblaščenih izvajalcev ne bo predmet neposrednega ali posrednega nadzora, ki ga izvaja:

- (a) upravljavec letališča,
- (b) vsak uporabnik letališča, ki je v letu pred letom izbora navedenih izvajalcev opravil prevoz več kot 25 % potnikov ali tovora, zabeleženega na letališču,
- (c) organ iz točke (a) ali vsak tak uporabnik iz točke (b), ki ga neposredno ali posredno nadzoruje ali ga je nadzoroval upravljavec letališča.

Nadzor se vzpostavi s pravicami, pogodbami ali drugimi sredstvi, ki posamezno ali v kombinaciji ali glede na dejansko in pravno stanje dajejo možnost za izvajanje odločilnega vpliva na izvajalca, kot to razlaga Sodišče Evropske unije.

4. Če države članice v skladu z odstavkom 2 omejijo število pooblaščenih izvajalcev, ne smejo preprečiti uporabniku letališča, ne glede na to, kateri del letališča mu je bil dodeljen, možnosti dejanske izbire pod pogoji, določenimi v odstavkih 2 in 3, in sicer med vsaj:

- dvema izvajalcema storitev zemeljske oskrbe ali
- tremi izvajalci storitev zemeljske oskrbe na letališčih, katerih letni promet v najmanj treh predhodnih letih ni bil manjši 5 milijonov potnikov ali 100 000 ton tovora .

5. Kadar letališče doseže enega od pragov tovarnega prometa, določenih v tem členu, ne da bi dosegel ustreznega praga potniškega prometa, se ta uredba ne uporablja za vrste storitev zemeljske oskrbe, ki so namenjene izključno potnikom.

6. Vsako letališče, katerega letni promet v vsaj treh zaporednih letih ni bil manjši od 2 milijonov potnikov ali 50 000 ton tovora in katerega letni promet po tem obdobju tega praga več ne preseže, ohranja prost dostop do svojega trga za izvajalce, ki opravljajo storitve oskrbe za tretje osebe, in sicer najmanj tri leta po letu, ko tega praga ni doseglo.

7. Vsako letališče, katerega letni promet v najmanj treh zaporednih letih presega 5 milijona potnikov ali 100 000 ton tovora in katerega letni promet po tem obdobju tega praga več ne preseže, ohranja prost dostop do svojega trga za izvajalce, ki opravljajo storitve oskrbe za tretje osebe, in sicer najmanj tri leta po letu, ko tega praga ni doseglo.

Člen 7 *Izbira izvajalcev*

1. Izvajalci, ki so pooblašчени za opravljanje storitev zemeljske oskrbe na letališču, na katerem je njihovo število omejeno v skladu s členom 6 ali členom 14, se izbirajo na podlagi preglednega, odprtega in nediskriminatornega razpisnega postopka.
2. Izvajalec razpisa je:

- (a) upravljavec letališča, pod pogojem da:
 - ne opravlja podobnih storitev zemeljske oskrbe in
 - neposredno ali posredno ne nadzoruje nobenega podjetja, ki opravlja takšne storitve, ter da
 - ni kakor koli povezan s takšnim podjetjem;
 - (b) v vseh drugih primerih pristojni organ, ki je neodvisen od upravljavca letališča.
3. Odbor uporabnikov letališč v nobeni fazi postopka izbora nima dostopa do vlog prosilcev. Upravljavec letališča, ki ni izvajalec razpisa, v nobeni fazi postopka izbora nima dostopa do vlog prosilcev.
4. Zadevna država članica lahko potem, ko obvesti Komisijo, med razpisne specifikacije, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci storitev zemeljske oskrbe, vključni obveznost javne službe za letališča, ki oskrbujejo obrobna območja ali območja v razvoju, ki so del ozemlja te države članice, kjer izvajalci ne želijo opravljati storitev zemeljske oskrbe brez državne podpore (npr. izključne pravice ali izplačilo nadomestila), vendar so takšna letališča bistvenega pomena za zadevno državo članico v smislu dostopa. Ta določba ne posega v pravila EU o državni pomoči.
5. Javni razpis se odpre in objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
6. Izbor izvajalcev, ki ga opravi izvajalec razpisa, se opravi v dveh fazah:
- (a) postopek ugotavljanja usposobljenosti, da se preveri ustreznost prijaviteljev, in
 - (b) postopek oddaje naročila, da se izberejo pooblaščen izvajalci.

Člen 8

Postopek ugotavljanja usposobljenosti

1. V okviru postopka ugotavljanja usposobljenosti izvajalec razpisa preveri, ali prijavitelji izpolnjujejo več minimalnih meril. Izvajalec razpisa ta minimalna merila določi po posvetovanju z odborom uporabnikov letališč in upravljavcem letališča, če slednji ni izvajalec razpisa.
2. Minimalna merila vključujejo:
- (a) prijavitelj ima veljavno dovoljenje, ki je bilo izdano v skladu s poglavjem IV o postopkih izdaje dovoljenj;
 - (b) prijavitelj prikaže svojo usposobljenost in se v pisni obliki zaveže, da bo ravnal v skladu z ustreznimi predpisi in pravili, vključno z veljavnim delovnim pravom, veljavnimi kolektivnimi pogodbami, pravili ravnanja na letališču in zahtevami glede kakovosti na letališču.
3. Izvajalec razpisa pripravi ožji seznam prijaviteljev, ki izpolnjujejo merila postopka ugotavljanja usposobljenosti.

Člen 9
Postopek oddaje naročila

1. V okviru postopka oddaje naročila izvajalec razpisa iz ožjega seznama prijaviteljev izbere izvajalca in mu po posvetovanju z odborom uporabnikov letališč in upravljavcem letališča, kadar ta ni izvajalec razpisa, dodeli dovoljenje.
2. Izbor izvajalca za dodelitev dovoljenja temelji na oceni vlog prijaviteljev glede na merila za dodelitev. Merila za dodelitev so primerna, objektivna, pregledna in nediskriminatorna. Izvajalec razpisa ta merila za dodelitev določi po posvetovanju z odborom uporabnikov letališč in upravljavcem letališča, če slednji ni izvajalec razpisa.
3. Merila za dodelitev vključujejo:
 - (a) doslednost in verodostojnost poslovnega načrta, ki se ju oceni na podlagi modelov za izračun stroškov;
 - (b) raven kakovosti dejavnosti, ocenjene na podlagi reprezentativnega voznega reda letov in, kjer je primerno, vključno z učinkovito uporabo osebja in opreme, zadnjega sprejema prtljage ali tovora, časom za dostavo prtljage ali tovora in najdaljšim časom obračanja zrakoplovov;
 - (c) ustreznost materialnih sredstev v smislu razpoložljivosti opreme in prijaznosti opreme do okolja;
 - (d) ustreznost človeških virov v smislu izkušenj delavcev in ustreznost programa usposabljanja;
 - (e) kakovost informacijske in komunikacijske tehnologije;
 - (f) kakovost organizacijskega načrtovanja;
 - (g) okoljska uspešnost.
4. Tehtanje meril za oddajo naročila se prikaže v razpisu in ustreznih dokumentih. Za vsako merilo za dodelitev se uporablja niz točk z ustreznim maksimalnim razponom. Izvajalec razpisa lahko za določena merila za dodelitev opredeli minimalno število točk, ki jih mora prijavitelj izpolniti. Opredelitev minimalnega števila točk se opravi na nediskriminatoren način in se jasno navede v razpisu in ustreznih dokumentih. Izvajalec razpisa ne sme odpraviti, dodajati ali dodatno razčleniti meril, ki so bila prvotno določena v razpisu.
5. Dovoljenje za opravljanje storitev zemeljske oskrbe na zadevnem letališču se dodeli prijavitelju, ki doseže največje število točk in hkrati tudi minimalno število točk, ki se zahtevajo za posamezno merilo za dodelitev.
6. V postopku dodelitve se ne izvajajo posvetovanja z uporabniki letališč, ki se prijavijo za opravljanje storitev oskrbe za tretje osebe ali ki izvajajo lastno samooskrbo.
7. Izvajalec razpisa javno objavi odločitev o dodelitvi in razloge za to odločitev.

Člen 10
Čas izvajanja in prekinitev dejavnosti

1. Izvajalci storitev zemeljske oskrbe prejmejo dovoljenje za opravljanje teh storitev za najmanj sedem oziroma največ deset let, razen v primeru izjem pri odprtju trga storitev samooskrbe ali zemeljske oskrbe za tretje osebe, kot je določeno v členu 14(1). V javnem razpisu se jasno navede točno obdobje veljavnosti dovoljenja za izvajalce in datum začetka opravljanja storitev.
2. Izvajalec storitev zemeljske oskrbe začne opravljati storitve v enem mesecu po začetnem datumu, ki je naveden v razpisu. Izvajalec razpisa lahko v upravičenih primerih na zahtevo izvajalca storitev zemeljske oskrbe in po posvetovanju z odborom uporabnikov letališč podaljša to obdobje na največ šest mesecev. Po poteku tega obdobja dovoljenje ni več veljavno.
3. Izvajalec razpisa predvidi konec obdobja veljavnosti dovoljenja in zagotovi, da se vsem izvajalcem, izbranim po novem javnem razpisu, izda dovoljenje za začetek opravljanja storitev en dan po zadnjem dnevu veljavnosti dovoljenja prejšnjega izbranega izvajalca ali izvajalcev.
4. Kadar izvajalec storitev zemeljske oskrbe preneha opravljati svoje dejavnosti pred iztekom obdobja, za katero mu je bilo izdano dovoljenje, se ga zamenja z drugim izvajalcem v skladu s postopkom izbire, opisanim v členih 7, 8 in 9 in v tem členu. Vsak izvajalec, ki namerava prenehati opravljati svoje dejavnosti, o svoji nameri obvesti ustreznega izvajalca razpisa dovolj zgodaj in najmanj šest mesecev pred svojim odhodom z letališča. Če izvajalec ne obvesti izvajalca razpisa dovolj zgodaj, se mu lahko naloži finančna kazen, razen v primeru, ko izvajalec dokaže višjo silo.
5. Kadar izvajalec preneha opravljati svojo dejavnost pred iztekom obdobja, za katero mu je bilo izdano dovoljenje, in izvajalcu razpisa ne omogoči dovolj časa za izbor novega izvajalca pred njegovim odhodom z letališča, zaradi česar pride na tem letališču do začasnega monopola pri nekaterih storitvah zemeljske oskrbe, država članica za omejeno obdobje, ki ni daljše od deset mesecev, pooblasti izvajalca storitev zemeljske oskrbe za opravljanje teh storitev na navedenem letališču brez uporabe postopka izbire, ki je določen v členih 7, 8, 9 in tem členu.

Če država članica ne najde izvajalca storitev zemeljske oskrbe za to omejeno obdobje, sama ureja cene navedenih storitev zemeljske oskrbe, pri katerih je prišlo do začasnega monopola, dokler storitev zemeljske oskrbe na letališču ne začne opravljati naslednji izvajalec.
6. Izvajalec razpisa obvesti odbor uporabnikov letališč in, če je primerno, upravljavca letališča o odločitvah, sprejetih na podlagi členov 7, 8 in 9 ter tega člena.
7. Členi 7, 8 in 9 ter določbe iz tega člena se ne uporabljajo za dodelitev javnih naročil in koncesij, ki jih urejajo različne določbe prava Unije.

Člen 11
Upravljavec letališča kot izvajalec storitev zemeljske oskrbe

1. Kadar je število izvajalcev storitev zemeljske oskrbe omejeno v skladu s členom 6, lahko te storitve opravlja upravljavec letališča, pri čemer zanj ne velja postopek izbire, ki je določen v členih 7 do 10. Upravljavec letališča lahko podobno, brez uporabe tega postopka, dovoljenje za opravljanje storitev zemeljske oskrbe na zadevnem letališču izda podjetju:
 - (a) če navedeno podjetje nadzoruje neposredno ali posredno;
 - (b) če podjetje neposredno ali posredno nadzoruje upravljavca letališča.
2. Če upravljavec letališča, ki opravlja storitve zemeljske oskrbe v skladu z odstavkom (1), ne izpolnjuje več pogojev iz odstavka (1), lahko še naprej opravlja te storitve za obdobje petih let, pri čemer zanj ne velja postopek izbire, ki je določen v členih 7 do 10. Po koncu tega petletnega obdobja izvajalec dovolj zgodaj in najmanj šest mesecev pred iztekom petletnega obdobja o tem obvesti ustreznega izvajalca razpisa. Če izvajalec ne obvesti izvajalca razpisa dovolj zgodaj, se mu lahko naloži finančna kazen, razen v primeru, ko izvajalec dokaže višjo silo. Če izvajalec preneha opravljati svojo dejavnost pred iztekom petletnega obdobja, se uporablja člen 10(4) in (5).

Člen 12
Ohranjanje pravic delavcev v primeru prenosa osebja pri storitvah, za katere veljajo omejitve dostopa do trga

1. Ta člen se uporablja samo za storitve zemeljske oskrbe, za katere je zadevna država članica omejila število izvajalcev v skladu s členom 6 ali 14.
2. Kadar po postopku izbire, ki je določen v členih 7 do 10, izvajalec storitev zemeljske oskrbe iz dostavka 1 izgubi dovoljenje za opravljanje teh storitev, države članice lahko od izvajalcev storitev zemeljske oskrbe, ki začnejo naknadno opravljati te storitve, zahteva, da osebju, ki je bilo predhodno najeto za opravljanje teh storitev, priznajo pravice, do katerih bi osebje bilo upravičeno, če bi prišlo do prerazporeditve v smislu Direktive Sveta 2001/23/ES¹⁷.
3. Države članice zahtevo iz odstavka (2) omejijo na delavce predhodnega izvajalca, ki sodelujejo pri opravljanju storitev, za katere je predhodni izvajalec izgubil dovoljenje, in ki se prostovoljno strinjajo s prerazporeditvijo k novim izvajalcem.
4. Države članice omejijo zahtevo iz odstavka (2), da bi bila sorazmerna z obsegom dejavnosti, ki se dejansko prenese na druge izvajalce.
5. Kadar države članice določijo zahtevo iz odstavka (2), je treba v razpisni dokumentaciji za postopek izbora, ki je določen v členih 7 do 10, navesti seznam

¹⁷ Direktiva Sveta 2001/23/ES z dne 12. marca 2001 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z ohranjanjem pravic delavcev v primeru prenosa podjetij, obratov ali delov podjetij ali obratov, UL L 82, 22.3.2001, str. 16.

zadevnega osebja in ustrezne podrobnosti o pogodbenih pravicah ter pogojih za delavce, na podlagi katerih so delavci povezani z zadevnimi storitvami.

6. Kadar v primerih, ki niso zajeti v odstavku (2), izvajalec storitev zemeljske oskrbe uporabniku letališča preneha zagotavljati storitve zemeljske oskrbe, ki pomenijo znaten del dejavnosti zemeljske oskrbe tega izvajalca, ali kadar se samooskrbovani uporabnik letališča odloči za prenehanje zagotavljanja oskrbe, lahko države članice od izvajalca storitev zemeljske oskrbe ali samooskrbovanega uporabnika letališča, ki pozneje zagotavljata take storitve, da osebju, ki je bilo pred tem zaposleno za izvajanje takih storitev, dodelita pravice, do katerih bi bilo to osebje upravičeno, če bi bil izveden prenos v smislu Direktive Sveta 2001/23/ES.
7. Zahtevo iz odstavka (6) države članice omejijo na delavce prejšnjega izvajalca, vključene v zagotavljanje storitev zemeljske oskrbe, za katere je prejšnji izvajalec odločil, da jih preneha zagotavljati, ki spontano sprejmejo prenos k novemu izvajalcu ali samooskrbovanemu uporabniku letališča.
8. Zahtevo iz odstavka (6) države članice omejijo na delavce samooskrbovanega uporabnika letališča, vključene v zagotavljanje storitev zemeljske oskrbe, za katere je prejšnji samooskrbovani uporabnik letališča odločil, da jih preneha zagotavljati, ki spontano sprejmejo prenos k novemu izvajalcu ali samooskrbovanemu uporabniku letališča.
9. Zahtevo iz odstavka (6) države članice omejijo na način, ki je sorazmeren z obsegom dejavnosti, ki je bil dejansko prenesen na drugega izvajalca ali samooskrbovanega uporabnika letališča.
10. Države članice lahko pooblastijo socialne partnerje na primerni ravni, da s pogajanjem določijo praktično ureditev za izvajanje tega člena.
11. Države članice obvestijo Komisijo o vseh ukrepih, sprejetih v skladu s tem členom.

Člen 13 *Otoška letališča*

Za namen izbire izvajalcev storitev zemeljske oskrbe na letališču, kot je določeno v členih 7 do 10, lahko država članica razširi obveznosti javne službe na druga letališča v navedeni državi članici, pod pogojem, da:

- (a) so ta letališča na otokih v istem geografskem območju in da
- (b) ima vsako od teh letališč letni obseg prometa, ki ni manjši od 100 000 potnikov, ter da
- (c) to razširitev odobri Komisija.

Odločitev o odobritvi razširitve je izvedbeni akt, ki se sprejme v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 43(2). Ta določba ne posega v pravila EU o državni pomoči.

ODDELEK 3 IZJEME ZA SAMOOSKRBO IN ZEMELJSKO OSKRBO ZA TRETJE OSEBE

Člen 14 *Izjeme*

1. Kadar posebne omejitve razpoložljivega prostora ali zmogljivosti na letališču, še zlasti, če do njih pride zaradi zasičenosti letališča ali stopnje izkoriščenosti območja, onemogočijo odprtje trga in/ali izvedbo samooskrbe do stopnje, določene s to uredbo, se lahko zadevne države članice odločijo:
 - (a) da na celotnem letališču ali delu letališča omejijo število izvajalcev na najmanj dva izvajalca za eno ali več vrst storitev zemeljske oskrbe, razen tistih iz člena 6(2); v tem primeru se uporablja člen 6(3);
 - (b) da na letališčih, kjer letni promet presega prag 2 milijonov potnikov ali 50 000 ton tovora, pridržijo pravico do opravljanja ene ali več vrst storitev zemeljske oskrbe, navedenih v členu 6(2), enemu samemu izvajalcu;
 - (c) da eno ali več vrst storitev zemeljske oskrbe iz člena 6(2) omejijo na enega ali dva izvajalca na letališčih, kjer letni promet presega prag 5 milijonov potnikov ali 100 000 ton prometa, pri čemer se za omejitve na dva izvajalca uporablja člen 6(3);
 - (d) da pridržijo pravico do samooskrbe iz člena 5 omejenemu številu uporabnikov letališč, pod pogojem, da so ti uporabniki izbrani na podlagi primernih, objektivnih, preglednih in nediskriminatornih meril.
2. Za vse izjeme iz odstavka 1:
 - (a) se določi vrsta ali vrste storitev zemeljske oskrbe, za katere je bila odobrena izjemna, in posebne omejitve razpoložljivega prostora ali zmogljivosti, ki to izjemo utemeljujejo;
 - (b) se priloži načrt ustreznih ukrepov za premostitev omejitev.
3. Izjeme ne smejo:
 - (a) povzročati izkrivljanja konkurence med izvajalci storitev zemeljske oskrbe in/ali samooskrbovanimi uporabniki letališč;
 - (b) biti obsežnejše, kakor je potrebno.
4. Države članice o vsaki izjemi, ki jo nameravajo odobriti na podlagi odstavka 1, in o razlogih, ki jo upravičujejo, obvestijo Komisijo vsaj šest mesecev pred začetkom njene veljavnosti.
5. Komisija po prejemu obvestila objavi povzetek vseh odločitev o izjemi, o katerih je bila obveščena, v *Uradnem listu Evropske unije* in povabi zainteresirane strani k predložitvi njihovih pripomb.

6. Komisija podrobno pregleda odločitve o izjemah, ki jih predložijo države članice. V ta namen Komisija opravi podrobno analizo razmer in študijo ustreznih ukrepov, ki jih je predložila država članica, da preveri, ali domnevne omejitve obstajajo in tudi, ali sta odprtje trga in/ali opravljanje samooskrbe do stopnje, določene s to uredbo, v resnici onemogočena.
7. Po tem preverjanju in posvetovanju z zadevno državo članico lahko Komisija odobri odločitev države članice, ali pa tej odločitvi nasprotuje, če meni, da obstoj domnevnih omejitev ni bil dokazan ali da omejitve niso dovolj resne, da bi upravičile izjemo. Komisija lahko po posvetovanju z zadevno državo članico tudi zahteva, da ta spremeni obseg izjeme ali pa jo omeji na tiste dele letališča ali sistema letališč, za katere je bil obstoj domnevnih omejitev dokazan.
8. Komisija sprejme odločbo najkasneje šest mesecev po obvestilu države članice in jo objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
9. Izvedbene odločitve iz odstavkov (7) in (8) tega člena se sprejmejo v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 43(2).
10. Izjeme, ki so jih države članice odobrile v skladu z odstavkom 1, ne smejo trajati več kot tri leta, razen izjem, odobrenih na podlagi odstavka 1(b) in (c). Država članica mora sprejeti novo odločitev o vsakem zahtevku za izjemo najkasneje v šestih mesecih pred koncem tega obdobja, prav tako v skladu z določbami iz tega člena.
11. Izjeme iz odstavka 1(b) in (c) ne smejo trajati več kot dve leti. Na podlagi določb iz odstavka (1) lahko država članica kljub temu zahteva enkratno podaljšanje tega obdobja za dve leti. O teh zahtevah odloča Komisija. Komisija sprejme izvedbene predpise v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 43(2).

Člen 15

Posvetovanja z izvajalci storitev zemeljske oskrbe in uporabniki letališč

Upravljavec letališča pripravi postopek posvetovanja o uporabi te uredbe, v katerem se posvetuje z odborom uporabnikov letališč in podjetji, ki opravljajo storitve zemeljske oskrbe. To posvetovanje med drugim zajema ceno storitev zemeljske oskrbe, za katere je bila odobrena izjema v skladu s členom 14(1)(b) in (c) ter organizacijo opravljanja navedenih storitev. Posvetovanje poteka najmanj enkrat letno. Upravljavec letališča vodi zapisnik tega srečanja, ki ga na zahtevo pošlje Komisiji.

Poglavje IV — Postopki izdaje dovoljenj

Člen 16

Zahteva za pridobitev ustreznega dovoljenja, priznanega v vseh državah članicah EU

1. Na letališčih, katerih letni promet v vsaj treh predhodnih letih ni bil manjši od 2 milijonov potnikov ali 50 000 ton tovora, nobeno podjetje bodisi kot izvajalec storitev zemeljske oskrbe bodisi kot samooskrbovani uporabnik ne sme opravljati storitev zemeljske oskrbe, če za to ni prejel ustreznega dovoljenja. Dovoljenje lahko prejme podjetje, ki izpolnjuje zahteve iz tega poglavja.

2. Vsaka država članica imenuje pristojni organ (v nadaljnjem besedilu: organ, pristojen za izdajo dovoljenj), ki je neodvisen od upravljavcev letališč in zadolžen za izdajo dovoljenj za opravljanje storitev zemeljske oskrbe.
3. Organ, pristojen za izdajo dovoljenj, ne izdaja dovoljenj oziroma jih odvzame, če ni izpolnjena katera koli od zahtev iz tega poglavja.

Člen 17 *Pogoji za izdajo dovoljenja*

1. Organ države članice, pristojen za izdajo dovoljenj, izda dovoljenje podjetju, pod pogojem, da:
 - (a) ima sedež in je registriran v državi članici;
 - (b) struktura podjetja omogoča organu, pristojnemu za izdajo dovoljenj, da izvaja določbe iz tega poglavja;
 - (c) izpolnjuje finančne pogoje iz člena 18;
 - (d) izpolnjuje zahteve za dokazila o dobrem imenu, ki so določene v členu 19;
 - (e) izpolnjuje zahteve za usposobljenost osebja, ki so določene v členu 20;
 - (f) izpolnjuje zahteve v zvezi z operativnim priročnikom, ki so določene v členu 21;
 - (g) izpolnjuje zahteve v zvezi z zavarovanjem, ki so določene v členu 22.
2. Odstavek 1(a), (c) in (d) se ne uporablja za samooskrbovane uporabnike letališča, ki ne opravljajo storitev zemeljske oskrbe za tretje osebe. Uporabniki letališč, ki so prejeli dovoljenje za samooskrbo, na podlagi tega dovoljenja ne morejo opravljati oskrbe za tretje osebe.
3. Podjetje, ki zaprosi za dovoljenje ali ki je pridobilo dovoljenje, spoštuje nacionalne določbe v zvezi s socialnim varstvom, varstvom okolja in varstvom letališča vseh držav članic, v katerih opravlja storitve.

Člen 18 *Finančni pogoji za izdajo dovoljenja*

1. Podjetje, ki zaprosi za dovoljenje, ne sme biti v postopku zaradi nesolventnosti ali v drugem podobnem postopku ali stečaju.
2. Organ, pristojen za izdajo dovoljenj, natančno oceni, ali podjetje, ki je zaprosilo za dovoljenje, lahko dokaže, da:
 - (a) lahko kadar koli izpolni svoje dejanske in morebitne obveznosti, nastale v okviru realnih predvidevanj, v obdobju 24 mesecev od začetka opravljanja dejavnosti, in

- (b) lahko v obdobju treh mesecev od začetka poslovanja pokriva svoje stalne in obratovalne stroške, ki nastanejo pri poslovanju, skladno s svojim poslovnim načrtom, in so določeni na podlagi realnih predvidevanj, pri čemer se ne upošteva dohodek iz poslovanja.
- 3. Za namene ocene iz odstavka (1) vsak prosilec predloži svoje revidirane računovodske izkaze za dve predhodni finančni leti.
- 4. Za namene ocene iz odstavka 2 vsak prosilec predloži poslovni načrt vsaj za prva tri leta poslovanja. V poslovnem načrtu morajo biti podrobno opisane tudi finančne povezave, ki jih ima prosilec z drugimi komercialnimi dejavnostmi, v katerih sodeluje neposredno ali prek povezanih podjetij. Prosilec predloži tudi vse ustrezne informacije, zlasti pa naslednje podatke:
 - (a) prikaz bilance stanja in izkaza uspeha za naslednja tri leta;
 - (b) prikaz izkazov denarnega toka (gotovinskih prilivov in odlivov) in načrtov likvidnosti za prva tri leta poslovanja;
 - (c) podrobne podatke o financiranju nakupa/zakupa opreme, skupaj s pogodbenimi določili in pogoji v primeru zakupa, če je primerno.

Člen 19
Dokazilo o dobrem imenu

- 1. Podjetje, ki zaprosi za dovoljenje, predloži dokazila o plačanih davkih in prispevkih za socialno varnost v zadnjem letu, ki se nanašajo na tiste države članice, v katerih opravlja dejavnost, ali na državo izvora, če ne opravlja nobenih dejavnosti v Uniji.
- 2. Podjetje predloži tudi dokazilo o dobrem imenu oseb, ki bodo stalno in dejansko vodile poslovanje podjetja, ali dokazilo o tem, da zanje ni bil odrejen stečaj. Organ, pristojen za izdajo dovoljenj, sprejme za državljane držav članic kot zadostni dokaz predložitev dokumentov, ki jih izdajo pristojni organi države članice, v kateri ima podjetje sedež ali je registrirano, ali države članice, kjer ima oseba svoje stalno prebivališče, in ki izkazujejo, da so te zahteve izpolnjene.
- 3. Kadar država članica, v kateri ima podjetje sedež ali je registrirano, ali država članica, kjer ima oseba svoje stalno prebivališče, ne izda dokumentov, navedenih v odstavku (2), takšne dokumente nadomesti izjava pod prisego ali – v državah, kjer izjava pod prisego ni predvidena – slovesna izjava, ki jo da zadevna oseba pred pristojnim sodnim ali upravnim organom ali, kadar je primerno, pred notarjem ali usposobljenim strokovnim telesom države članice, v kateri ima podjetje sedež ali je registrirano, ali države članice, kjer ima oseba svoje stalno prebivališče. Takšen organ, notar ali usposobljeno strokovno telo izda potrdilo o verodostojnosti izjave pod prisego ali slovesne izjave.

Člen 20

Usposobljenost osebja

Podjetje, ki zaprosi za dovoljenje, dokaže, da je njegovo osebje usposobljeno za opravljanje dejavnosti, za katere se prijavlja, in da ima strokovne izkušnje ter opravljeno službeno dobo, ki se zahteva za opravljanje teh dejavnosti.

Člen 21

Operativni priročnik

Podjetje, ki zaprosi za dovoljenje, predloži operativni priročnik za ustrezne dejavnosti, ki vsebuje naslednje podatke o:

- (a) organizacijski shemi, vodstvenem osebju, dolžnostih in nalogah, odgovornosti;
- (b) zmogljivosti za varno delovanje v okviru letališča;
- (c) pravilih glede opreme;
- (d) zahtevah za usposobljenost osebja ter ustreznih zahtevah glede usposabljanja in načrt usposabljanja;
- (e) postopkih upravljanja varnosti in kakovosti;
- (f) standardnih postopkih oskrbe, vključno z usklajevanjem z uporabniki letališč in upravljavci letališč, usklajevanjem dejavnosti in posebnih postopkih oskrbe, ki se nanašajo na posebne stranke;
- (g) politiki za ukrepanje v kriznih razmerah;
- (h) postopkih na področju upravljanja varovanja.

Člen 22

Zahteve glede zavarovanja

1. Izvajalci storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovani uporabniki letališč v Uniji so zavarovani glede svoje odgovornosti na področju zemeljske oskrbe za škodo, povzročeno na ozemlju države članice, za katero se uveljavlja pravica do nadomestila.
2. Komisija je pooblaščen, da na podlagi delegiranega akta v skladu s členom 42 določi dodatne podrobnosti pri zahtevah glede zavarovanja in minimalne zneske.

Člen 23

Veljavnost dovoljenja

1. Dovoljenje je veljavno za obdobje petih let.
2. Dovoljenje velja za vrste oziroma podvrste, ki so določene v dovoljenju.

3. Izvajalec storitev zemeljske oskrbe mora na zahtevo organa, pristojnega za izdajo dovoljenj, biti vedno sposoben dokazati, da izpolnjuje vse zahteve iz tega poglavja.
4. Organ, pristojen za izdajo dovoljenj, spremlja izpolnjevanje zahtev iz tega poglavja. V vsakem primeru pa preveri izpolnjevanje zahtev v naslednjih primerih:
 - (a) če obstaja sum na morebitne težave, ali
 - (b) na zahtevo organa, pristojnega za izdajo dovoljenj, iz druge države članice, ali
 - (c) na zahtevo Komisije.
5. Dovoljenje se predloži v ponovno odobritev, kadar podjetje, ki opravlja storitve zemeljske oskrbe:
 - (a) ne začne izvajati dejavnosti v dvanajstih mesecih po izdaji dovoljenja;
 - (b) preneha opravljati dejavnosti za več kot dvanajst mesecev.
6. Podjetje, ki opravlja storitve zemeljske oskrbe, obvesti organ, pristojen za izdajo dovoljenj:
 - (a) vnaprej o vseh bistvenih spremembah v obsegu svojih dejavnosti;
 - (b) če je bil proti podjetju sprožen postopek zaradi nesolventnosti.

Člen 24 *Preklic dovoljenja*

1. Organ, pristojen za izdajo dovoljenj, lahko kadar koli prekliče dovoljenje, če izvajalec storitev zemeljske oskrbe ali samooskrbovani uporabnik letališča po lastni krivdi ne izpolni meril, ki so določena v tem poglavju. O razlogih za preklic se obvestijo zadevni izvajalec ali samooskrbovani uporabnik letališča ter organi, pristojni za izdajo dovoljenj, iz drugih držav članic.
2. Organ, pristojen za izdajo dovoljenj, prekliče dovoljenje, če izvajalec storitev zemeljske oskrbe organu, pristojnemu za izdajo dovoljenj, namerno ali zaradi nepremišljenosti predloži netočne podatke o pomembnih točkah.

Člen 25 *Odločitve o dovoljenjih*

1. Organ, pristojen za izdajo dovoljenj, sprejme odločitev o vlogi čim prej, najkasneje pa v dveh mesecih po predložitvi vseh potrebnih podatkov in ob upoštevanju vseh razpoložljivih dokazil. O odločitvi se obvestijo prosilec in organi, pristojni za izdajo dovoljenj, iz drugih držav članic. V zavrnitvi se navedejo razlogi zanj.
2. Dovoljenje se ne dodeli le, če izvajalci storitev zemeljske oskrbe ali samooskrbovani uporabniki letališč po lastni krivdi ne izpolnjujejo meril, navedenih v tem poglavju.

3. Organ, pristojen za izdajo dovoljenj, objavi postopke za dodelitev in preklic dovoljenj in o njih obvesti Komisijo.

Člen 26

Vzajemno priznavanje dovoljenj

Dovoljenje, ki je v skladu s tem poglavjem izdano v državi članici, omogoča podjetju, da izvaja storitve zemeljske oskrbe bodisi kot izvajalec teh storitev zemeljske oskrbe ali samooskrbovani uporabnik letališča v vseh državah članicah v skladu s pogoji, določenimi v dovoljenju in brez poseganja v omejitve pri dostopu na trg v skladu s členoma 6 in 14.

Poglavje V — Obveznost upravljavcev letališč in centralizirane infrastrukture

Člen 27

Dostop do centraliziranih infrastruktur in instalacij

1. Ta člen se uporablja samo za letališča, katerih letni promet v vsaj treh predhodnih letih ni bil manjši od 2 milijonov potnikov ali 50 000 ton tovora.
2. Upravljavec letališča objavi seznam centralizirane infrastrukture na letališču.
3. Za upravljanje centralizirane infrastrukture se lahko določi upravljavec letališča ali drug organ, zaradi česar bi lahko izvajalci storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovani uporabniki letališč bili obvezani uporabljati navedeno infrastrukturo. Upravljanje takšne infrastrukture poteka na pregleden, objektiven in nediskriminatoren način.
4. Upravljavec letališča ali, kjer je primerno, javni organ ali kateri koli drug organ, ki nadzoruje upravljavca letališča, nepristransko in po posvetovanju z odborom uporabnikov letališč ter podjetij, ki opravljajo storitve zemeljske oskrbe na letališču, odloči, katero infrastrukturo je treba centralizirati. Upravljavec letališča ali, kjer je primerno, javni organ ali kateri koli drug organ, ki nadzoruje upravljavca letališča, zagotovi, da je vsa infrastruktura ali vsaka instalacija, ki sodi v opredelitev pojma „centralizirana infrastruktura“, ustrezno označena kot takšna, in da so izpolnjene vse zahteve iz tega poglavja v zvezi s to infrastrukturo ali instalacijo.
5. Kadar se odbor uporabnikov letališč ne strinja z odločitvijo upravljavca letališča glede centraliziranja ali zavrnitve centraliziranja infrastrukture ali kadar se ne strinja z obsegom centralizacije, lahko za odločitev o tem, ali je treba zadevno infrastrukturo centralizirati ali ne in v kolikšnem obsegu, zaprosi neodvisen organ zadevne države članice.
6. Izvajalci storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovani uporabniki letališč imajo prost dostop do letališke infrastrukture, centralizirane infrastrukture in letaliških instalacij, in sicer v tolikšni meri, ki jim omogoča, da izvajajo svoje dejavnosti. Upravljavec letališča ali, kjer je primerno, upravljavec centralizirane infrastrukture ali, kjer je ustrezno, javni organ ali kateri koli drug organ, ki nadzoruje upravljavca letališča ali,

kjer je primerno, upravljavca centralizirane infrastrukture, lahko za ta dostop določi pogoje, ki so primerni, objektivni, pregledni in nediskriminatorni.

7. Prostor, ki je na letališču na voljo za storitve zemeljske oskrbe, se mora razdeliti med različne izvajalce storitev zemeljske oskrbe in med samooskrbovane uporabnike letališč, skupaj z novimi ponudniki, v obsegu, ki je potreben za uveljavljanje njihovih pravic in ki omogoča učinkovito in pošteno konkurenco na podlagi primernih, objektivnih, preglednih in nediskriminatornih pravil in meril.
8. Če se za odločitev o obsegu centralizirane infrastrukture v skladu z odstavkom (5) tega člena zaprosi neodvisen nadzorni organ, se uporablja postopek, določen v členu 6 Direktive 2009/12/ES.

Člen 28

Pristojbine za centralizirane infrastrukture in instalacije

1. Ta člen se uporablja samo za letališča, katerih letni promet v vsaj treh predhodnih letih ni bil manjši od 2 milijonov potnikov ali 50 000 ton tovora.
2. Kadar se za uporabo centralizirane infrastrukture ali letaliških instalacij določi pristojbina, upravljavec letališča ali, kjer je primerno, upravljavec centralizirane infrastrukture zagotovi, da se višina pristojbine določi na podlagi primernih, objektivnih, preglednih in nediskriminatornih meril.
3. Upravljavec letališča ali, kjer je primerno, upravljavec centralizirane infrastrukture lahko iz zaračunanih pristojbin pokrije lastne stroške in ustvari ustrezno donosnost sredstev. Pristojbine štejejo za plačilo za storitev.
4. Vse pristojbine iz odstavka (1) se določijo na ravni posameznega letališča po posvetovanju z odborom uporabnikov letališč in podjetji, ki opravljajo storitve zemeljske oskrbe na letališču. Upravljavec letališča ali, kjer je primerno, upravljavec centralizirane infrastrukture odboru uporabnikov letališč in podjetjem, ki opravljajo storitve zemeljske oskrbe na letališču, vsako leto posreduje informacije o postavkah, ki tvorijo podlago za določitev pristojbine. Te informacije vključujejo vsaj naslednje:
 - (a) seznam različnih storitev in infrastrukture, ki se zagotavljajo kot povračilo za pristojbine;
 - (b) metodologijo, uporabljeno za določanje pristojbin;
 - (c) celotno strukturo stroškov v zvezi z zmogljivostmi in storitvami, na katere se nanašajo pristojbine;
 - (d) prihodek iz različnih pristojbin, skupni strošek storitev, ki je bil z njimi pokrit, in donosnost sredstev;
 - (e) vsa finančna sredstva javnih organov za zmogljivosti in storitve, na katere se nanašajo pristojbine;
 - (f) predviden izid predlaganih katerih koli večjih naložb glede vpliva na zmogljivost letališča.

5. Upravljavec letališča objavi višino pristojbin, vključno s podrobnim seznamom izvajanih storitev, da bi pokazal, da se vse pristojbine za zagotavljanje centralizirane infrastrukture, prostora za zemeljsko oskrbo in temeljnih storitev, povezanih z opravljanjem storitev zemeljske oskrbe, uporabljajo izključno za pokritje ustreznih stroškov v celoti ali delno. Kadar je primerno, upravljavec centralizirane infrastrukture obvesti upravljavca letališča o višini pristojbin, vključno s podrobnim seznamom storitev.
6. Kadar se odbor uporabnikov letališča ne strinja s pristojbino, ki jo določi upravljavec letališča ali, kjer je primerno, upravljavec centralizirane infrastrukture, lahko za odločitev o višini pristojbine zaprosi neodvisni nadzorni organ zadevne države članice.
7. Če se za odločitev o višini pristojbine v skladu z odstavkom (6) tega člena zaprosi neodvisen nadzorni organ, se uporablja postopek, določen v členu 6 Direktive 2009/12/ES.

Člen 29 *Pravno ločevanje*

1. Na letališčih, katerih letni promet v vsaj treh predhodnih letih ni bil manjši od 2 milijonov potnikov ali 50 000 ton tovora, upravljavec letališča ali centralizirane infrastrukture, ki opravlja storitve zemeljske oskrbe za tretje osebe, določi ločen pravni subjekt za opravljanje takšnih dejavnosti zemeljske oskrbe.

Ta subjekt je v smislu pravne oblike, organizacije in postopka odločanja neodvisen od vseh subjektov, povezanih z upravljanjem letališke infrastrukture, kadar zemeljske oskrbe za tretje osebe opravlja upravljavec letališča storitve, in od vseh subjektov, povezanih s centralizirano infrastrukturo, kadar storitve zemeljske oskrbe za tretje osebe opravlja upravljavec centralizirane infrastrukture.

2. Na letališčih, katerih letni promet v vsaj treh predhodnih letih ni bil manjši od 2 milijonov potnikov ali 50 000 ton tovora, osebe, odgovorne za upravljanje letališke infrastrukture ali centralizirane infrastrukture, ne smejo neposredno ali posredno sodelovati v strukturah podjetja neodvisnega subjekta, ki opravlja storitve zemeljske oskrbe.
3. Pravni subjekt, ki opravlja storitve zemeljske oskrbe na podlagi odstavka (1), ne sme prejeti nikakršnega navzkrižnega subvencioniranja iz aeronavtičnih dejavnosti, povezanih z upravljanjem letališke infrastrukture, kadar storitve zemeljske oskrbe opravlja upravljavec letališča, ali iz aeronavtičnih dejavnosti, povezanih z upravljanjem centralizirane infrastrukture, kadar storitve zemeljske oskrbe opravlja upravljavec centralizirane infrastrukture, kar bi navedenemu subjektu omogočilo, da zniža cene, ki jih zaračunava tretjim osebam za svoje storitve zemeljske oskrbe.
4. Za namen tega člena „aeronavtične dejavnosti“ upravljavca letališča pomenijo vse dejavnosti, ki jih upravljavec letališča izvaja na svojem letališču in ki se nanašajo na opravljanje storitev ali infrastrukturo za uporabnike letališča, izvajalce storitev zemeljske oskrbe v njihovi dejavnosti zračnega prometa ali potnike, ki uporabljajo

letališče, kot so zaračunavanje letaliških pristojbin, dodelitev infrastrukture in instalacij in ukrepi v zvezi z varnostjo in varovanjem na letališču. Dejavnosti, ki ne sodijo med aeronavtične dejavnosti, vključujejo nepremičninske dejavnosti ali vse druge dejavnosti, ki ne sodijo v sektor zračnega prometa.

5. Pred iztekom vsakega finančnega leta neodvisni revizor preveri stanje in javno objavi, da do takšnega navzkrižnega subvencioniranja ni prišlo. Kadar pravni subjekt, ki opravlja storitve zemeljske oskrbe, prejme navzkrižno subvencioniranje iz dejavnosti, ki ne sodijo med aeronavtične dejavnosti, upravljavec letališke infrastrukture ali upravljavec centralizirane infrastrukture dokaže, da je to skladno z odstavkom (3).

Poglavje VI — Usklajevanje dejavnosti in kakovost

Člen 30

Vloga upravljavca letališča pri usklajevanju storitev zemeljske oskrbe

1. Upravljavec letališča mora biti odgovoren za ustrezno usklajevanje dejavnosti zemeljske oskrbe na letališču. Upravljavec letališča kot koordinator na letališču predvsem zagotovi, da se dejavnosti izvajalcev storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovanih uporabnikov letališča izvajajo v skladu z letališkimi pravili ravnanja, ki so opredeljena v členu 31.
2. Na letališčih, katerih letni promet v vsaj treh predhodnih letih ni bil manjši od 5 milijonov potnikov ali 100 000 ton tovora, velja naslednje:
 - (a) dejavnosti izvajalcev storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovanih uporabnikov letališča morajo biti skladne z minimalnimi standardi kakovosti, kot je določeno v členu 32;
 - (b) upravljavec letališča zagotovi, da se vse dejavnosti izvajalcev storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovanih uporabnikov letališč usklajujejo s pomočjo letališkega sodelovalnega odločanja in ustreznega načrta ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih.
3. Določbe iz tega člena ne posegajo v pravila EU o konkurenci.
4. Upravljavec letališča organu za oceno uspešnosti Eurocontrola predloži letno poročilo o uporabi ukrepov iz odstavka (2). Organ za oceno uspešnosti Komisiji predloži konsolidirano poročilo.
5. Upravljavec letališča poroča nacionalnemu organu, pristojnemu za izdajo dovoljenj, o vseh težavah z izvajalci storitev zemeljske oskrbe ali samooskrbovanimi uporabniki letališč na njegovem letališču.

Člen 31

Pravila ravnanja

1. Za namene tega člena „pravila ravnanja“ vsebujejo vsa pravila, ki jih opredeli upravljavec letališča, javni organ ali vsak drug organ, ki nadzoruje letališče, da bi zagotovil ustrezno delovanje letališča.
2. Pravila ravnanja lahko določi upravljavec letališča, javni organ ali vsak drug organ, ki nadzoruje letališče.
3. Pravila ravnanja so skladna z naslednjimi načeli:
 - (a) Uporabljajo se nediskriminatorno za različne izvajalce storitev zemeljske oskrbe in uporabnike letališč;
 - (b) so skladna z načrtovanim ciljem;
 - (c) v praksi ne zmanjšujejo dostopa do trga ali pravice do samooskrbe do ravni, ki je pod ravno, določeno s to uredbo.
4. Država članica lahko, če je to primerno, na predlog upravljavca letališča:
 - (a) izvajalcu storitev zemeljske oskrbe ali samooskrbovanemu uporabniku letališča prepove opravljanje storitev zemeljske oskrbe ali samooskrbo, če navedeni izvajalec ali uporabnik ne izpolnjujeta pravil ravnanja;
 - (b) zahteva, da izvajalci storitev zemeljske oskrbe pošteno in nediskriminatorno sodelujejo pri izvajanju obveznosti javne službe, določene v državni zakonodaji ali predpisih, skupaj z obveznostjo zagotavljanja stalnosti storitev.

Člen 32

Minimalni standardi kakovosti

1. Za namene tega člena „minimalni standardi kakovosti“ pomenijo zahteve za minimalno raven kakovosti storitev zemeljske oskrbe.
2. Na letališčih, katerih letni promet v vsaj treh predhodnih letih ni bil manjši od 5 milijonov potnikov ali 100 000 ton tovora, upravljavec letališča ali, kjer je primerno, javni organ ali kateri koli drugi organ, ki nadzoruje letališče, določi minimalne standarde kakovosti za opravljanje storitev zemeljske oskrbe.
3. Izvajalci storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovani uporabniki letališč morajo spoštovati te minimalne standarde kakovosti. Uporabniki letališč in izvajalci storitev zemeljske oskrbe minimalne standarde kakovosti spoštujejo tudi v svojih pogodbenih razmerjih.
4. Minimalni standardi kakovosti zajemajo vsaj naslednja področja: operativno uspešnost, usposabljanje, informacije in pomoč za potnike, predvsem kot je

navedeno v Uredbi (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁸ ter Uredbi (ES) št. 1107/2006 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁹, letališko sodelovalno odločanje, varnost, varovanje, ukrepe ob nepredvidljivih dogodkih in okolje.

5. Minimalni standardi kakovosti morajo biti pravični, pregledni, nediskriminatorni in ne smejo posegati v veljavno zakonodajo Unije, vključno z uredbama (ES) št. 261/2004 in (ES) št. 1107/2006. V zvezi s kakovostjo letaliških dejavnosti morajo biti dosledni, sorazmerni in primerni. V tem smislu je treba ustrezno upoštevati kakovost carinskih postopkov, postopkov varovanja letališča in imigracijskih postopkov.
6. Minimalni standardi kakovosti morajo biti skladni s specifikacijami, ki jih določi Komisija. Komisija je pooblaščen, da na sprejme navedene specifikacije podlagi delegiranega akta v skladu s členom 42.
7. Pred določitvijo teh standardov se upravljavec letališča posvetuje z odborom uporabnikov letališč in izvajalci storitev zemeljske oskrbe.

Člen 33

Obveznosti glede poročanja o uspešnosti storitev zemeljske oskrbe

1. Na letališčih, katerih letni promet v vsaj treh predhodnih letih ni bil manjši od 5 milijonov potnikov ali 100 000 ton tovora, izvajalci storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovani uporabniki letališč Komisiji poročajo o operativni uspešnosti svojih storitev.
2. Komisija je pooblaščen, da na podlagi delegiranega akta v skladu s členom 42 sprejme podrobne specifikacije glede vsebine in razširjanja obveznosti poročanja.

Člen 34

Usposabljanje

1. Izvajalci storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovani uporabniki letališča zagotovijo, da se vsi njihovi zaposleni, ki so vključeni v opravljanje storitev zemeljske oskrbe, vključno z vodstvenim osebjem in nadzorniki, redno udeležujejo posebnih in rednih usposabljanj, da bi lahko opravljali naloge, ki so jim dodeljene.
2. Vsak zaposleni, ki je vključen v opravljanje storitev zemeljske oskrbe, se udeleži najmanj dvodnevne usposabljanja, ki se nanaša na naloge, dodeljene zaposlenemu. Vsak zaposleni se udeleži ustreznega usposabljanja, kadar začne opravljati novo delo ali kadar mu je bila dodeljena nova naloga.
3. Kadar je to ustrezno za dejavnost zadevnih storitev zemeljske oskrbe, usposabljanje zajema vsaj:

¹⁸ UL L 46, 17.02.2004, str. 1.

¹⁹ UL L 204, 26.07.2006, str. 1.

- (a) varnost, vključno z nadzorom varnosti, varnost dejavnosti, varnost opreme in obvladovanje groženj varnosti;
- (b) nevarno blago;
- (c) varnost območja omejenega gibanja, vključno z varnostnimi načeli, varnostnimi predpisi, nevarnostmi, človeškimi dejavniki, znaki in oznakami, izrednimi razmerami, preprečevanjem poškodb zaradi tujkov, osebno zaščito, skorajšnjimi nesrečami in nadzorom varnosti na območjih omejenega gibanja;
- (d) usposabljanje voznikov na območjih omejenega gibanja, vključno s splošnimi dolžnostmi in postopki (postopki v primeru zmanjšane vidljivosti), opremo vozil, pravili letališč in načrtom voznih in manevrskih območij;
- (e) delovanje in upravljanje podporne opreme na tleh (GSE), vključno z njenim vzdrževanjem in izvajanjem;
- (f) nadzor natovarjanja, vključno s splošnim znanjem o teži in ravnovesju in njunem zaznavanju, omejitve strukturne obremenitve zrakoplova, zabojnike, natovarjanje razsutega tovora v skladišča, seznam tovora, preglednice/diagrame ravnovesij, poročilo z navodili o natovarjanju, sporočila o natovarjanju in nadzor obremenitve z nevarnim blagom;
- (g) funkcionalno usposabljanje za oskrbo potnikov, vključno z usposabljanjem o vkrcavanju potnikov in informacijami in pomočjo potnikom v skladu z uredbama (ES) št. 261/2004 in (ES) št. 1107/2006;
- (h) funkcionalno usposabljanje za sprejem in odpremo prtljage;
- (i) usposabljanje za oskrbo na zrakoplovu in natovarjanje;
- (j) gibanje zrakoplova na tleh, vključno z dejavnostmi gibanja zrakoplova na tleh, delovanjem opreme, postopki za priključitev opreme na zrakoplov in njeno izključitev, ročnimi signali za gibanje zrakoplova na tleh, razporejanjem zrakoplovov in pomočjo pri gibanju zrakoplova na tleh;
- (k) sprejem in odpremo tovora in pošte, vključno z veljavnimi prepovedmi in omejitvami v trgovini z blagom;
- (l) usposabljanje za usklajevanje časa obračanja zrakoplovov;
- (m) okolje, vključno z nadzorom izlitij, ravnanjem z izpusti in odstranjevanjem odpadkov;
- (n) ukrepe v izrednih razmerah in upravljanje v nepredvidljivih razmerah;
- (o) sisteme poročanja;
- (p) zunanje izvajanje nadzora kakovosti.

4. Vsak izvajalec storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovani uporabnik letališča vsako leto upravljavcu letališča poroča o upoštevanju svojih obveznosti glede usposabljanja.

Člen 35

Sklepanje pogodb s podizvajalci

1. Izvajalci storitev zemeljske oskrbe lahko sklepajo pogodbe s podizvajalci brez poseganja v odstavke (2), (3) in (4).
2. Samooskrbovani uporabniki letališč lahko sklenejo pogodbe s podizvajalci za storitve zemeljske oskrbe samo takrat, kadar storitev samooskrbe zaradi višje sile začasno ne morejo opravljati.
3. Podizvajalci ne smejo posredovati storitev zemeljske oskrbe v delo drugim podizvajalcem.
4. Izvajalec storitev zemeljske oskrbe iz člena 11(1) ne sme sklepati pogodb s podizvajalci, razen če zaradi višje sile teh storitev začasno ne more opravljati.
5. Vsak izvajalec storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovani uporabnik letališča, ki posreduje delo enemu ali več podizvajalcem, zagotovi, da podizvajalci upoštevajo obveznosti, ki na podlagi te uredbe veljajo za izvajalce storitev zemeljske oskrbe.
6. Vsak izvajalec storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovani uporabnik letališča, ki posreduje delo enemu ali več podizvajalcem, sporoči upravljavcu letališča ime in dejavnosti zadevnih podizvajalcev.
7. Kadar izvajalec storitev zemeljske oskrbe zaprosi za dovoljenje za opravljanje teh storitev na podlagi postopka izbire iz člena 7, pri tem navede število, dejavnosti in imena podizvajalcev, s katerimi namerava sodelovati.

Poglavje VII — Mednarodni odnosi

Člen 36

Odnosi s tretjimi državami

1. Komisija se lahko brez poseganja v mednarodne obveznosti Unije v skladu s postopkom pregleda iz člena 43(3) odloči, da država članica ali države članice sprejmejo ukrepe, vključno s popolnim ali delnim odvzemom pravice do dostopa do trga storitev zemeljske oskrbe na svojem ozemlju v zvezi z izvajalci storitev zemeljske oskrbe ali samooskrbovanimi uporabniki letališč iz tretje države, da bi odpravile diskriminatorno vedenje zadevne tretje države, kadar koli se zdi, da tretja država v zvezi z dostopom do trga storitev zemeljske oskrbe ali samooskrbe:
 - (a) izvajalcem storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovanim uporabnikom letališč iz države članice ne zagotovi pravne in dejanske obravnave, ki bi bila primerljiva z obravnavo, ki jo države članice zagotavljajo izvajalcem storitev

zemeljske oskrbe in samooskrbovanim uporabnikom letališč iz te tretje države na njihovih letališčih, ali

- (b) izvajalcem storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovanim uporabnikom letališč iz države članice zagotovi pravno in dejansko obravnavno, ki je manj ugodna od obravnave, ki jo omogoča svojim izvajalcem storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovanim uporabnikom letališč, ali
 - (c) izvajalcem storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovanim uporabnikom letališč iz tretje države zagotovi ugodnejšo obravnavo kakor izvajalcem storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovanim uporabnikom letališč iz države članice.
2. Izvajalec storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovani uporabnik letališča iz tretje države sta pravna ali fizična oseba v skladu z zakonodajo navedene tretje države in imata svoj registrirani sedež, centralno upravo ali glavno poslovno enoto na ozemlju navedene tretje države.
3. Unija oziroma države članice zagotovijo, da v zvezi pravicami za dostop do trga v tretjih državah med uporabniki letališč iz Unije, ki opravljajo storitve zemeljske oskrbe za tretje osebe, ter drugimi izvajalci storitev zemeljske oskrbe iz Unije ne bo nikakršne diskriminacije.

Poglavje VIII — Obveznosti poročanja in spremljanja

Člen 37

Obveznosti poročanja za države članice

- 1. Države članice pred 1. julijem vsako leto Komisiji predložijo seznam letališč, na katerih velja vsaj ena omejitev glede dostopa do trga storitev zemeljske oskrbe iz člena 6(2) ali člena 14.
- 2. Države članice pred 1. julijem vsako leto Komisiji predložijo seznam izvajalcev storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovanih uporabnikov letališč, ki jim država članica izda dovoljenje v skladu s poglavjem IV o postopkih za izdajo dovoljenj.

Člen 38

Objava seznama letališč

Komisija do konca vsakega leta v Uradnem listu Evropske unije objavi naslednje informacije:

- (a) seznam letališč Unije, katerih letni promet v vsaj treh predhodnih letih ni bil manjši od 5 milijonov potnikov ali 100,000 ton tovora;
- (b) seznam letališč Unije, katerih letni promet v vsaj treh predhodnih letih ni bil manjši od 2 milijonov potnikov ali 50 000 ton tovora;
- (c) seznam letališč Unije, odprtih za komercialni promet;

- (d) seznam letališč, za katera veljajo omejitve v skladu s členom 6(2) ali 14;
- (e) seznam izvajalcev storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovanih uporabnikov letališč, ki so prejeli dovoljenje v skladu s poglavjem IV o postopkih za izdajo dovoljenj.

Člen 39

Ocenjevalno in informativno poročilo

1. Komisija najpozneje 5 let po datumu začetka veljavnosti te uredbe Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o izvajanju te uredbe. Poročilo zlasti oceni kateri koli znaten učinek na kakovost storitev zemeljske oskrbe, pogojev za zaposlitev in pogojev za delo. Poročilo zlasti vključuje naslednje kazalnike in merila za vzorec letališč:
 - (a) povprečno število izvajalcev storitev zemeljske oskrbe na letališčih Unije za 11 vrst storitev;
 - (b) število samooskrbovanih uporabnikov letališč na vsakem letališču Unije za 11 vrst storitev;
 - (c) število letališč, na katerih je število izvajalcev storitev zemeljske oskrbe omejeno, ter vrednost omejitev;
 - (d) število podjetij, ki so pridobili dovoljenje v državi članici in delujejo v drugi državi članici;
 - (e) mnenje zainteresiranih strani o sistemu izdaje dovoljenj (merilih za izdajo dovoljenj, problemih pri izvajanju, ceni itd.);
 - (f) število izvajalcev storitev zemeljske oskrbe in samooskrbovanih uporabnikov letališč, ki delujejo v Uniji (skupaj);
 - (g) cena in sistem upravljanja za centralizirano infrastrukturo na vsakem letališču;
 - (h) tržni delež upravljavca letališča v sektorju storitev zemeljske oskrbe na vsakem letališču za 11 vrst storitev;
 - (i) tržni delež uporabnikov letališč, ki opravljajo storitve oskrbe za tretje osebe na vsakem letališču za vse vrste storitev;
 - (j) nesreče v zvezi z varnostjo, ki vključujejo storitve zemeljske oskrbe;
 - (k) mnenje zainteresiranih strani glede kakovosti storitev zemeljske oskrbe na letališčih v smislu usposobljenosti osebja, okolja, varnosti in usklajevanja dejavnosti (letališko sodelovalno odločanje, ukrepi ob nepredvidljivih dogodkih, usposabljanje v okviru letališča, sklepanje pogodb s podizvajalci);
 - (l) minimalni standardi kakovosti za podjetja, ki opravljajo storitve zemeljske oskrbe;
 - (m) značilnosti usposabljanja;

- (n) prerazporeditev osebja in njegov vpliv na varnost zaposlenih;
 - (o) zaposlovanje in delovne razmere v sektorju storitev zemeljske oskrbe.
2. Komisija in države članice sodelujejo pri zbiranju informacij za poročilo iz odstavka (1).
 3. Na podlagi tega poročila lahko Komisija odloči, ali je nujen ponoven pregled te uredbe.

Poglavje IX – Socialno varstvo

Člen 40 *Socialno varstvo*

Brez poseganja v uporabo te uredbe in ob upoštevanju drugih določb zakonodaje Unije države članice lahko sprejmejo ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev varstva pravic delavcev in varstva okolja.

Poglavje X — Pritožbe proti odločitvam ali posameznim ukrepom

Člen 41 *Pravica do pritožbe*

1. Države članice ali, kjer je ustrezno, upravljavci letališč zagotovijo vsem osebam s pravno upravičenim interesom pravico do pritožbe proti odločitvam ali posameznim ukrepom, sprejetim na podlagi člena 6(2) (storitve zemeljske oskrbe za tretje osebe), členov 7 do 10 (postopek izbire), člena 13 (otoška letališča), členov 23 in 24 (odločitve o izdaji dovoljenj), člena 27 (dostop do centralizirane infrastrukture in instalacij), člena 28 (pristojbine za centralizirano infrastrukturo in instalacije), člena 31 (pravila ravnanja) in člena 32 (minimalni standardi kakovosti).
2. Pritožbo mora biti mogoče vložiti na nacionalno sodišče ali pri drugem javnem organu, ki ni upravljavec letališča, in ki je, kadar je to ustrezno, neodvisen od javnega organa, ki nadzoruje upravljavca letališča. Kadar je to določeno v uredbi, se pritožba vloži pri neodvisnem nadzornem organu.

Poglavje XI – Določbe o izvedbenih in prenesenih pooblastilih

Člen 42 *Izvajanje pooblastila*

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov se prenese na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo iz členov 22, 32 in 33 se podeli za nedoločen čas od začetka veljavnosti te uredbe.

3. Evropski parlament ali Svet lahko kadar koli prekliče pooblastilo iz členov 22, 32 in 33. S sklepom o preklicu pooblastila pooblastilo iz navedenega sklepa preneha. Preklic začne veljati dan po objavi sklepa v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši datum, ki je v njem naveden. Ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Ko Komisija sprejme delegirani akt, o tem istočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
5. Delegirani akt, sprejet na podlagi členov 22, 32 in 33, začne veljati le, če mu Evropski parlament ali Svet v dveh mesecih od uradnega obvestila, ki sta ga prejela v zvezi s tem aktom, ne nasprotujeta ali če sta pred iztekom tega roka oba obvestila Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta se to obdobje podaljša za dva meseca."

Člen 43 *Postopek odbora*

1. Komisiji pomaga odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011. Kadar je treba mnenje odbora pridobiti s pisnim postopkom, se pisni postopek zaključi brez izida, če v roku za predložitev mnenja tako odloči predsednik odbora ali če to zahteva navadna večina članov odbora.
3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011. Kadar je treba mnenje odbora pridobiti s pisnim postopkom, se pisni postopek zaključi brez izida, če v roku za predložitev mnenja tako odloči predsednik odbora ali če to zahteva navadna večina članov odbora.

Poglavje XII – Končne določbe

Člen 44 *Razveljavitev*

Direktiva 96/67/ES preneha veljati z datumom, ko se začne uporabljati ta uredba.

Sklicevanja na razveljavljeno direktivo se razumejo kot sklicevanja na to uredbo.

Člen 45 *Prehodne določbe*

1. Izvajalci, izbrani v skladu s členom 11 Direktive 96/67/ES pred datumom začetka uporabe te uredbe, ostanejo pooblašteni pod pogoji, določenimi v Direktivi 96/67/ES, dokler ne poteče prvotno načrtovano obdobje, za katerega so bili izbrani.

2. Na letališčih, na katerih sta bila v skladu s členom 6 (2) Direktive 96/67/ES izbrana samo dva izvajalca za vrsto storitev in na katerih je treba v skladu s členom 6 (2) te uredbe izbrati najmanj tri izvajalce, se v skladu s členi od 7 do 13 te uredbe izvede postopek izbire izvajalcev tako, da je izbran tretji izvajalec in lahko začne delovati najkasneje eno leto po datumu začetka uporabe te uredbe.
3. Dovoljenja, izdana v skladu s členom 14 Direktive 96/67/ES, veljajo do njihovega poteka in ne dlje kot dve leti od datuma začetka uporabe te uredbe.
4. V primeru, da se podjetju izda dovoljenje v skladu s to uredbo, podjetje v dveh mesecih zaprosi za razveljavitev vseh dovoljenj, izdanih v skladu s členom 14 Direktive 96/67/ES. Toda če dovoljenje, izdano v skladu s členom 14 Direktive 96/67/ES poteče v dveh mesecih po izdaji novega dovoljenja v skladu s to uredbo, podjetje ni zavezano zaprositi za razveljavitev.
5. Člen 26 te uredbe ne velja za dovoljenja, izdana v skladu s členom 14 Direktive 96/67/ES.

Člen 46
Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati na dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba velja za XX.XX.20XX [18 mesecev od datuma sprejetja].

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

Za Evropski parlament
predsednik

Za Svet
predsednik

PRILOGA

SEZNAM VRST STORITEV ZEMELJSKE OSKRBE

1. Upravljanje in nadzor na letališču zajemata naslednje podvrste:
 - 1.1. zastopanje pri lokalnih organih ali drugih subjektih in povezovanje z njimi, vodenje izdatkov uporabnika letališč in zagotovitev poslovnih prostorov za njegove predstavnike;
 - 1.2. nadzor natovarjanja, pošiljanje sporočil in telekomunikacije;
 - 1.3. ravnanje z nakladalnimi enotami ter hramba, odprema in upravljanje nakladalnih enot;
 - 1.4. vse druge storitve nadzora pred letom, med njim in po njem ter vse druge administrativne storitve, ki jih zahteva uporabnik letališča.
2. Oskrba potnikov zajema vse vrste informacij in celotno skrb za potnike – vključno s tistimi, ki so določene v okviru zadevne zakonodaje EU o pravicah potnikov – ob prihodu, odhodu, med transferjem ali tranzitom, skupaj s pregledom letalskih vozovnic in potovalnih dokumentov, oddajo prtljage in prenosom prtljage do prostora za razvrščanje prtljage.
3. Odprema prtljage zajema ravnanje s prtljago v prostoru za razvrščanje, razvrščanje prtljage, pripravljanje prtljage za odhod, natovarjanje in raztovarjanje vozil ali naprav, s katerimi se prtljaga prevaža ali prenaša od zrakoplova do prostora za razvrščanje in obratno, kakor tudi prevoz prtljage iz prostora za razvrščanje do prostorov za prevzem prtljage.
4. Odprema tovora in pošte zajema naslednje podvrste:
 - 4.1. za tovor: fizično ravnanje s tovorom pri izvozu, prenosu in uvozu, obdelava ustreznih dokumentov, carinski postopki in izvajanje vseh potrebnih varovalnih ukrepov, ki so dogovorjeni med pogodbenicami ali pa jih zahtevajo okoliščine;
 - 4.2. za pošto: fizično ravnanje z vhodno in izhodno pošto, obdelava ustreznih dokumentov in izvajanje vseh potrebnih varovalnih ukrepov, ki so dogovorjeni med pogodbenicami ali pa jih zahtevajo okoliščine.
5. Oskrba na ploščadi zajema naslednje podvrste:
 - 5.1. razporeditev zrakoplova na letališču ob prihodu in odhodu;
 - 5.2. pomoč pri parkiranju zrakoplova in zagotovitev ustreznih naprav;
 - 5.3. komunikacijo med zrakoplovom in izvajalcem storitev, ki je odgovoren za oskrbo na ploščadi;
 - 5.4. natovarjanje in raztovarjanje zrakoplova, skupaj z zagotavljanjem in upravljanjem zahtevanih sredstev, kakor tudi prevoz posadke in potnikov med zrakoplovom in terminalom ter prevoz prtljage med zrakoplovom in terminalom;

- 5.5. zagotavljanje in upravljanje ustreznih enot pri zagonu pogonskih naprav;
- 5.6. premikanje zrakoplova ob odhodu in prihodu, zagotavljanje in uporaba ustreznih naprav;
- 5.7. prevoz, natovarjanje in raztovarjanje hrane in pijače na zrakoplov in z njega.
- 6. Storitve oskrbe na zrakoplovu zajemajo naslednje podvrste:
 - 6.1. zunanje in notranje čiščenje zrakoplova, oskrba sanitarij in oskrba z vodo;
 - 6.2. hlajenje in ogrevanje potniške kabine, odstranjevanje snega in ledu z zrakoplova, razledenitev zrakoplova;
 - 6.3. opremljanje potniške kabine z ustrezno opremo za kabino, hramba te opreme.
- 7. Oskrba z gorivom in oljem zajema naslednje podvrste:
 - 7.1. priprava in izvedba polnjenja in praznjenja rezervoarja z gorivom, skupaj s hrambo goriva, tudi v bližini letališča, ter kontrolo kakovosti in količin dobavljenega goriva;
 - 7.2. dolivanje olja in drugih tekočin.
- 8. Vzdrževanje zrakoplova zajema naslednje podvrste:
 - 8.1. redno vzdrževanje pred letom;
 - 8.2. posebne dejavnosti, ki jih zahteva uporabnik letališča;
 - 8.3. zagotavljanje in razdelitev rezervnih delov in ustrezne opreme;
 - 8.4. zahteva za ustrezni parkirni prostor in/ali prostor v hangarju ali njuna rezervacija.
- 9. Letalske operacije in storitve za posadko zajemajo naslednje podvrste:
 - 9.1. priprava leta na odhodnem letališču ali kje drugje;
 - 9.2. pomoč med letom, skupaj s preusmeritvijo zrakoplova med letom, če je potrebno;
 - 9.3. dejavnosti po končanem letu;
 - 9.4. storitve za posadko.
- 10. Prevoz na zemlji zajema naslednje podvrste:
 - 10.1. organizacijo in izvajanje prevoza posadke, potnikov, prtljage, tovora in pošte med različnimi terminali istega letališča, ne pa tudi prevoza med zrakoplovom in katerim drugim mestom na območju istega letališča;
 - 10.2. vsak poseben prevoz, ki ga zahteva uporabnik.
- 11. Storitve oskrbe potnikov s hrano in pijačo zajemajo naslednje podvrste:

- 11.1. povezovanje z dobavitelji in upravljanje;
- 11.2. skladiščenje hrane in pijače ter opreme, potrebne za njihovo pripravo;
- 11.3. čiščenje te opreme;
- 11.4. pripravo in dostavo opreme, kakor tudi hrane in pijače.